

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vani dan ob 16. uri / Velja mesečni prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen nam dan od 12 Din / Oglaševalci po ceniku / Oglaševanje
prejemna tudi oglaševalski oddelček Jutra" v Ljubljani / Poštni število računa št. 11.400

MOŽNOSTI RAZVOJA AVSTRILJSKE NOTRANJE POLITIKE.

Med tem pa, ko se kancelar dr. Dollfuss zaman trudi, da bi ujel rešilno uro, vodočo do trajne uredljive vprašanja režima, dozoreva v njegovi najneposrednejši bližini jasna smer — fašizmal idejni oče ji je knez Starhemberg, vodja »Heimwehra«, ki ga skomina po slavi Mussolinija in Hitlerja. Knez Starhemberg se je mudil te dni v Italiji, kjer je dolgo in zelo temeljito studiral ureditev in delovanje italijanskega fašizma ter njegovo organizacijo od balil* do fašistične milice in fašističnega stanovskega parlamenta. Bil je gost raznih institucij fašistične stranke, ogledal si je najrazličnejše ustanove in zavode, poglobil se v funkcioniranje fašistične aparature, agitacije, propagande itd. Vse to ga je očito navdušilo, kajti italijanskim časnikarjem je izrekel besede samega občudovanja ter je sploh govoril v superlativih o vsem, kar je fašističnega.

Toda vodja avstrijske »Heimwehr« knez Starhemberg ni govoril samo o svojih utisih v Italiji, marveč tudi o svojih namenih v Avstriji. Dejal je med drugim, da je bodočnost njegove domovine samo v obliki vladavine, ki bo možna in premožna, kakor je fašistična v Italiji ter omenil, da se bo Dunaj moral naposled le odločiti za — fašizem.

Primer nemškega Papena, ki je bil po »Herrenklubu« postavljen za diktatorja Nemčije proti nevarnosti Hitlerjeve diktature, se v Avstriji skoraj dobesedno ponavlja na dr. Dollfussu. Kaj misli zaenkrat mali kancelar, je seveda neznano. Osebnost najbrže ni navdušen za tako rešitev, za tako pot iz provizorija, če pa pregledamo njegov položaj in njegovo absolutno odvisnost od organizacije »Heimwehra«, potem vidimo, da se bo moral prej ali slej ukloniti, če bo knez Starhemberg hotel zares realizirati načrte, o katerih je v Rimu govoril italijanskim častnikom. In poleg italijanske in nemške bomo dobili še avstrijsko varianto fašizma. S tem se bo evropski, zlasti srednjeevropski kaos le še povečal, posebno še z ozirom na zunanje-politične odnose. Nemški in avstrijski fašizem sta si smrtna sovražnika (Starhemberg napada najbolj besno Hitlerja, hitlerjevci pa napadajo prav tako srdito Starhemberga!), oba sta na obenem povezana z italijanskim, od katerega črpata ideje in vzore. Starhemberg je dejal jasno, da bo v Avstriji uporabil italijanske izkušnje in se bo tudi sicer tesno naslonil na italijanski fašizem. Pa naj se potem še spožna v tej zmedbi fašizma — kdor se more! Zaenkrat pa je važnejše pač to, da plava tudi Avstrija že z razpetimi jadrli v — fašizem!

»MORNING POST« PRAVI, DA JE BILA USTANOVITEV SAMOSTOJNE REPUBLIKE AVSTRIJE NAJVEČJA NAPAKA.

DUNAJ, 9. septembra. Tukajšnje politične kroge je zelo neprijetno iznenadil članek velikega in politično zelo vplivnega angleškega lista »Morning Post«, v katerem se pravi, da mora prasti Avstrija neizogibno kot plen Hitlerjeve Nemčije, če ne dobi nemudoma zadostne gospodarske podpore in pomoči. Taka nujna pomoč pa bi bila v sedanjih razmerah komaj mogoča. Malo Avstrijo je mogoče rešiti le z radikalnimi ukrepi v Podonavju, toda tukaj se križa toliko interesov velesil in malih držav, da bi bilo le zelo težko najti neki nagli izhod. Politična neodvisnost Avstrije je umetna tvorba mirovne konference, ki je hotela s to umetno stavbo preprečiti zedinjenje Nemcev iz Avstrile in Nemčije, kar pa je bilo obenem tudi največja napaka. Sedaj so velesile tudi že same uvidele, kak-

šne neprijetnosti in koliko zla za svoje lastne interese so izzvale s to umetno tvorbo, ki le še za skrajno silo životari s finančnimi injekcijami, katerih pa neče biti ne konca ne kraja.

PARIZ, 9. septembra. Letalsko ministrstvo je izdalo uradno poročilo, v katerem pravi, da bo odletel Pierre Cot, francoski letalski minister z eskadrilo, obstoječo iz treh letal v Moskvo 12. t. m. Na poletu ga bo spremljalo več uglednih osebnosti iz letalskih krogov. Pri tem poletu bosta sodelovala tudi rekorderja Rossi in Codos na letalu »Joseph le Brix«. Tako bodo prispela v Moskvo ob istem času kar štiri francoska letala, katerim se pripravlja svečan sprejem.

ZAPLEMBE PREMOŽENJA TUJCEV JE IZZVALA ZDRUŽENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE, DA SO POSLALE NA KUBO SVOJO VOJSKO, KI SE BO VSAK TRENUTEK IZKRCALA.

WASHINGTON, 9. septembra. Trdi se, da je prejel ameriški admiral Standley vladno odredbo, da v primeru, da se položaj v prihodnjih 24 urah ne bi izboljšal, takoj izkrca ameriško pehoto, ki je na vojnem brodomu vkrcane nad 10.000 mož, na kubanskem obrežju. Ameriška intervencija na Kubi bi se izvršila na podlagi pogodbe, ki je bila sklenjena 1904. Po tej pogodbi so prevzele Združene države takrat zaščito in varstvo ne le svojih državljanov, temveč sploh vseh tujcev, prebivajočih na Kubi. Trenutno živi na Kubi 7 tisoč ameriških državljanov in 25 tisoč Kitajcev ter državljanov in 25 tisoč Kitajcev ter državljanov. Vse interese Združenih držav na Kubi zelo veliki, ker ima ameriški kapital v svojih rokah vse večje industrije in trgovska podjetja. Računa se, da je investiranega na Kubi nad milijardo dolarjev ameriškega kapitala.

KONTROLA NAD OBOROŽEVANJEM NE BI BILA USPEŠNA. RESNO
PRESOJANJE FRANCOSKEGA TISKA.

PARIZ, 9. septembra. »Excelsior« označuje kot eno prvih nalog francoske zunanje politike izenačenje stališč Francije, Anglije in Združenih držav. Treba si je biti na jasnem, da ne bo mogla kontrola nad oboroževanjem, če bi se sploh dala izvesti, čim bi bila avtomatično ali stalno mobilna, preprečiti oborožitvev Nemčije. Brezupno je pričakovati od Nemčije, da bi bila po prevzemu vse državne moči po Hitlerju pripravljena v razorožitvenem vprašanju na kakršnekoli koncesije. Nemčija zahteva kontrolo nad oborožitvijo za vse države v enaki meri. O vrednosti morebitne kontrole nad

oboroževanjem si bo še treba biti na jasnem. Nemška vlada dela preciznejše in hitrejške v svojih pripravljalnih ukrepih, kakor pa ženevska diplomacija, ker je ustvaril Hitler v sedmih mesecih svojega vladanja tako Nemčijo, kakršna je bila pod Bismarkom. »Matin« se izraža na podoben način. V zadnjem času se opaža neko zблиžanje med stališči francoske, angleške in ameriške vlade, ne da pa se še nikakor govoriti o kakš protinemški fronti. Francija bi pristala na kontrolo nad oboroževanjem le takrat, če bi se nanašala na vse države.

**DOLLFUSSOVA VLADA NASTOPA VEDNO OSTREJE, A NIMA ZAŽELJE-
NIH USPEHOV.**

DUNAJ, 9. septembra. Preganjanja narodnih socialistov se nadaljujejo z vso energijo. Vlada kancelarja dr. Dollfusa je sklenila poslužiti se najradikalnejših sredstev z ozirom na to, da je tajna podzemeljska akcija narodnih socialistov vedno nevarnejša in agilnejša. Pristaši bivše avstrijske narodno-socialistične stranke, ki obstoja v celoti v starem okviru na ilegalni podlagi, se preganjajo sedaj mnogo bolj odločno kakor kdakoli poprej. V posameznih avstrijskih deželah se odpusčajo državni in mestni uradniki, premeščajo se na slabša mesta ter

se kaznujejo in zapirajo kar na veliko. Posebno prizadeti so bivši strankini voditelji. Najhujša preganjanja so na Štajerskem, kjer se je »Heimatschutz« izjavil za Hitlerja. Hišne preiskave se nadaljujejo in se išče razno gradivo, vendar doslej v tem pogledu niso bili doseženi nobeni pomembnejši uspehi, kar da sumi, da ima narodna socialistična stranka mnogo svojih tajnih pristašev in zapnikov med policijo, avstrijsko vojsko in orožništvom. Vse dasedanje preiskave so zabeležile medle uspehe.

PARIZ, 9. septembra. Emil Bouret se havi v »Ordreu« z mednarodnim položajem in naglaša predvsem potrebo, da bi se vršil kongres predstavnikov Francije in njenih zaveznikov. Obračaloh se na zunanjega ministra Paula-Boncourja pravi: »Že mesece zahtevamo od naših zunanjih ministrov, ki se neprestano menjajo, da se skliče kongres Francije in njenih za-

veznikov, ker smatramo, da je to edino sredstvo, ki bi preprečilo vsako iznenadenje v vzhodni Evropi in v drugih delih kontinenta. Če bi Paul-Boncour, prevzel to iniciativo, bi vam prav radi odpustili vaš demodirani »briandizem«. S tem bi se dalo reči, da dela vsaj en miroljuben minister na ohranitev miru«.

MADRID, 9. septembra. Španska vlada je podala včeraj ostavko.

Dnevne vesti

Iz učiteljske službe. V višjo položajno skupino so napredovale Marija Šorlijeva v Mariboru, Ada Heslova v Ptuj, Marija Bregantova v Dramljah in Angela Hafnerjeva pri Sv. Lenartu v Slov. gor. rakah.

Napredovanja v mornariški službi. Dne 6. t. m. so napredovali za poročnike fregate sledeči poročniki korvete, absolventi mariborske klasične gimnazije iz leta 1927: Franjo Dolinšek iz Črešnjencev, Ernest Koprija iz Sp. Polskave, Franc Prelog in Ivo Rebula iz Maribora.

Podpredsednik NO Mle Pavlovič v Mariboru. Z današnjim dopoldanskim br-zovlakom je prispel iz Beograda v Maribor podpredsednik Narodne odbrane Mle Pavlovič.

Komasacija občin. Notranji minister je na predlog bana dravske banovine izdal o občinah uredbo o združitvi večjega števila občin v naši banovini. Uredba je zelo obširna in bodo po njej združene vse manjše v velike občine.

Pomočniški izpiti. Na temelju obrtnega zakona §§ 25, 263, 280, in 282 poziva Združenje krojačev v Mariboru vse kandidate vajence in vajenke krojaške stroke, ki so svojo učno dobo dovršili, da se čimprej prijavijo v zadržni pisarni. Slomškov trg 14, med uradnimi urami vsak ponedeljek in četrtek od 18.—19. ure, v svrhu polaganja pomočniškega izpita, ki bo 24. septembra dopoldne. Kandidat naj prinese s seboj prošnjo, učno potrdilo od mojstra in šolsko odpustnico obrtne nadaljevalne šole. Nadalje se vsi mojstri in mojstrinje opozarjajo na § 298 obrtnega zakona, da skrbijo za čimprej-šnje prijave vseh svojih vajencev in vajenke radi vpisa obiska strokovne nadaljevalne šole. Vpisovanje se bo vršilo vsak dan dopoldne na mestnem načelstvu, Rotovski trg 1. Končno se vsi mojstri in mojstrinje naprošajo in vabijo, da vse svoje vajence, vajenke, pomočnike in pomočnice v lastnem interesu po predpisu takoj prijavijo v zadržni pisarni.

Na včerajšnjem 33. občnem zboru Društva jugoslovanskih akademikov v Mariboru je bil izvoljen ta-le odbor: Predsednik Zoran Mulej, iur., podpredsednik Albin Sever, muz. in Tone Germek, tehn.; tajnika Jože Grilc, med. in Drago Tribnik, iur.; blagajnika Vasilko Kocuvan, iur.; in Bojan Perne, tehn.; odbornika Mirka Skok, tehn. in Jaro Dolar, fil.; revizorja Rado Kopic, med. in Slavko Janc, iur.

V študijski knjižnici se 11. t. m. uve-
dejo zopet običajne uradne ure. Knjige se bodo izposojevale vsak delavnik od 15. do 18. ure, v istem času bo odprta tudi čitalnica.

Za revnega dijaka so darovali nadalje: g. Vekoslav Spindler, narodni poslanec 50 Din, neimenovani 20 Din in g. Anka Kislih 10 Din. S prejšnjimi darovi smo prejeli doslej 150 Din. Manjka še 150 Din. Kdo jih bo daroval? Darove sprejema naše uredništvo.

Trgovska nadaljevalna šola v Mariboru. Šolsko leto 1933/34. Vpisovanje v vse razrede bo v nedeljo dne 17. septembra od 10. do 12. ure v ravnateljevi pisarni trg. nadaljev. šole, Zrinjskega trg 1, I. nadst. K vpisovanju naj prinese vsak vajenec (vajenka) rojstni list, 2 izpolnjeni rodovnici, ki se daje v tajništvo združenja trgovcev, zadnje šolsko izpričevalo ter šolnino v znesku 300 Din za II. in III. razred. Za učence, ki pridejo v I. razred, se bo šolnina določila in plačala pred pričetkom pouka po višini v ta razred vpisanih učencev. Radi ponavljaj-nih izpitov in pričetka rednega pouka bo do dobili učenci navodila pri vpisovanju.

Naša učeča se mladina. V začetku letošnjega leta se je vpisalo v mariborske srednje šole 2340 dijakov in dijakinj, in sicer: na klasično gimnazijo 737, na učiteljske 310, na realno gimnazijo pa 1226. Poleg tega se je vpisalo na mariborsko državno trgovsko akademijo 129 dijakov in dijakinj. V primeri z lanskim letom je število novo vpisanih letos nekoliko padlo.

Promenadni koncert v mestnem parku bo priredila jutri dopoldne med 11. in 12. uro vojaška godba pod taktirko kapelni-
ga g. Svoboda

Poziv. Poveljnik viteških sekcij NO v Mariboru poziva vse četne poveljnike in vodnike, da takoj pozovejo svoje čet-nike k udeležbi proslave septembskih dogodkov, ki bo jutri v Ptuj. Četni poveljniki in vodniki z levega mariborskega brega in iz Studencev, s Teznega in Pobrežja ter iz Radvanja se morajo ja-viti okrožnemu poveljniku jutri v ne-deljo zjutraj ob 5. na glavnem kolodvo-ru v Mariboru, od koder se odpeljejo s prvim rednim osebnim vlakom ob 5.39. Četni poveljniki, ki bodo vstopili v Ho-čah, Slivnici, Račah in na Pragerskem se morajo takoj po vstopu v vlak javiti okrožnemu poveljniku. Na Pragerskem se združimo s četniki, ki se pripeljejo iz Ljubljane in od drugod. Vsi četniki mo-
rajo izstopiti na postajališču Hajdina, kjer bodo dobili poveljniki in vodniki na-daljna navodila. Udeležba pri ptujskih proslavah jutri na glavni dan je strogo obvezna za vse čete in vode. Zdravo! Okrožno poveljstvo viteških sekcij NO v Mariboru.

Šolske knjige za vse šole in šolske po-treščine v največji izbiri pri Zlati Briš-nik, Maribor, Slovenska ulica 11.

Poziv Maistrovim borcem. Upravni odbor zveze Maistrovih borcev poziva vse svoje članstvo, da se priključi četni-kom viteških sekcij NO in da se udeleži z njimi zbora, ki bo jutri ob 10. uri na Tyrševem trgu v Ptuj. Udeležba za vse Maistrove borce je obvezna.

Izlet Ljudske univerze v Mariboru. Ljudska univerza namerava prirediti v nedeljo dne 17. septembra avtobusni iz-let v Mežico. Izletniki se bodo ob tej priliki seznanili z lepoto Dravske doline. v Mežici pa si bodo lahko ogledali zna-meniti svinčeni rudnik. Izleta se lahko vsakdo udeleži. Odhod ob pol sedmih iz Glavnega trga. Vsa vožnja bo stala 90 Din. Prijave z vplačilom za vožnino spre-jema pisмено ali ustno do najkasneje 14. septembra g. Ivan Šumljak, Strossmajer-jeva 28/II. Ako bi se udeležilo premalo udeležencev, se seveda vplačani znesek za vožnino vrne.

Staršinsko društvo »Triglava« v Ma-riboru vabi vse svoje člane, da se v čim večjem številu udeleže proslave ptujskih dogodkov. Odbor.

Jugoslovansko akademsko društvo »Triglav« v Gradcu. Kakor domeni-eno, imamo letošnji počitniški sestanek dne 10. septembra v Ptuj. Istočasno bo v Ptuj velika narodna proslava 25-letnice ptujskih dogodkov. Vabim graške »Tri-glavane«, da se po možnosti polnošte-vilno udeleže sestanka kakor tudi na-rodnih prireditev. Za JAD Triglav v Gradcu abs. med. Stanko Pogrujc, pred-sednik.

»Ljudska samopomoč«, registrovana pomožna blagajna v Mariboru, vabi vse svoje cenj. člane na izredni ob-č n i z b o r, ki bo v nedeljo, dne 17. septembra 1933 ob poldnesi uri dopol-dne v Gambrinovi dvorani v Mariboru. Dnevni red: Sprememba pravil. Ako ob-č ni zbor ob določenem času ni sklepčen, bo pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu navzočih članov.

Kolo sreče. Tombola, ki jo je priredilo Sokolsko društvo včeraj popoldne na Trgu svobode, je bila zelo dobro obis-kana. Največjo srečo je imel premikač Rudolf Rek iz Studencev, ki je zadel pr-vo tombolo. Sreča pa se je nasmehnila tudi Hinku Graceju, trgovskemu slugi, ki je dobil kuhinjsko opremo, Henriku Povhetu, ki je zadel kolo, Mariji Košu-tejevi, ki je dobila salonsko garnituro, šoferju Štefanu Kostanjevcu, ki je zadel otomano, Antonu Jeriču, ki je dobil za 2.50 Din dve odeji, Pavli Valenčakovi, ki se bo postavila z novo moderno kuhinjsko posodo in Mariji Denkovi, ki bo pe-
kla kruh iz vreče bele moke.

Razpisani vojaški službi. V 27. številki »Službenega vojnega lista« sta razpisani dve mesti uradniških pripravnikov za dva diplomirana gradbena inženjerja pri referentu inženjerije V. armijske oblasti v Nišu. Natančnejša pojasnila pa daje interesentom tudi mariborski vojaški urad na Slomškovem trgu.

Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden Maverjeva lekarna »Pri zamor-
cu« v Gosposki ulici

Nastop ge. Skvarčeve v ljubljanskem radiju. Naša mariborska koncertna pev-ka ga. Antonija Skvarčeva, priljubljena sopranistka, bo pela v ponedeljek 11. t. m. ob 20.30 do 21.15 v ljubljanskem radi-ju. Na sporedu ima Mozarta, Beethovena, Chopina, Debussyja, A. Wolfa in Wag-nerja.

Za vse brez izjeme! Kdor se hoče pri-jetno zabavati, biti poceni postrežen z dobrimi jedili in okusno kapljico, naj ne pozabi na gostilno Kosič, tik novih vil na koncu Koroščeve ulice.

Jutri v nedeljo vrtni koncert železni-čarske godbe v gostilni Weber, Pobrež-je.

Avtobus za izlet v Ribnico na Pohorju to nedeljo radi ptujskih slavnosti odpo-vedan.

Nova šolska knjiga. Francoska vadni-ca II. del prof. R. Južniča je dotiskana. Učiteljska tiskarna jo prične razpošiljati v ponedeljek 11. septembra 1933.

Koncert in pojedina na ražnju pečenih prašičkov v nedeljo, dne 10. t. m. v go-stilni Tomše v Pekrah. Igra mesarska godba iz Maribora.

Grajska klet vsako soboto in nedeljo zabavni koncert.

Občinske volitve v dravski banovini. Občinske volitve v dravski banovini so razpisane za nedeljo 15. oktobra.

Nalezljive bolezni. Od 15. do 31. avgu-sta je obolelo v dravski banovini 92 oseb za tifusom, 59 škrlatinko, 96 za davico, 28 za šenom, 6 za krčevito odrevenelost-jo, 4 za grižo, 5 za otročnično vročico, 2 za otrpnjenjem tilnika ter po 1 oseba za ošpicami, nalezljivim vnetjem možga-nov in vnetjem priušesne slinovke. Od teh so umrle štiri osebe, in sicer po er-primer za tifusom, škrlatinko, davico, kr-čevito odrevenelostjo ter otročnično vro-čico.

Izpred sodišča. Pred malim kazenskim senatom, se je moral danes dopoldne za-govarjati 23-letni slikarski pomočnik Ludvik Ganzeti iz Gornje Breznice, kjer je 7. avgusta t. l. hoteč pregnati izziva-jočega posestniškega sina Leopolda Skr-biša izpred domače hiše, ustrelil s samo-kresom skozi okno in pri tem držal roko tako nizko, da je zadela krogla Skrbiša v čelo in ga podrla na tla. Skrbiš je na-slednjega dne v mariborski bolnišnici umrl. Senat je upošteval zagovor Ganze-tija, da Skrbiša ni hotel ustreliti, temveč le pregnati in ga je obsodil na 8 m e s e c e v s t r o g e g a z a p o r a, p o g o j n o z a 3 l e t a.

Vlom v župnišče. Pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji je neki 39-letni postopač France Mlakar vlomil v župnišče in od-nesel tamkajšnjemu župniku Josipu Re-harju zlato uro, vredno 1000 Din, dve srebrni žepni uri in nekaj zlatnikov v skupni vrednosti 4000 Din. Radi te vlom-ne tatvine se je moral vlomilec Mlakar zagovarjati pretekli četrtek pred mari-borskim malim senatom, ki ga je obsodil na 4 leta težke ječe.

Požar. Včeraj zjutraj ob 4. uri je nastal v gosp. posl. pri Sv. Ožbaltu, ki je last g. Adolfa Jurce iz Maribora, velik požar. Ker je bilo poslopje pol-no sena in slame, se je ogenj z bli-skovito naglico razširil in uničil vse objekte do tal ter povzročil ogromno škodo, ki je deloma krita z zavaro-valnino. Kako je ogenj nastal, ne ve-do, domnevajo pa, da ga je zanetila zločinčeva roka. G. Jurco je že lani ob tem času zadela huda nesreča. V njegov hlev je udarila strela in pobi-la 80 ovc.

Kino Union. Danes zadnjič krasen film romantične ljubezni »Sin Indije« z Ramo-nom Novaro v glavni vlogi. Od nedelje dalje najboljša veseloigra sezone »Fo-zdrav, poljub Veronika« s temperament-no igralko Frančiško Gaal, znano iz fil-ma »Paprika«.

Grajski kino. Do vključno 11. t. m. naj-lepši film tega leta »Sveta prešestnica«. Film je mojstrsko delo režiserja Georga Jacobyja. Sijajna je igra Gretice Moshei-move. V tem filmu nastopa tudi mala, srčkana Petra Unkel. Film je nad vse kras-en in bo vsakemu žal, ki si ga ne bo ogledal.

Pri ishijasu sledi na kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, popite zju-traj na tešče, brez truda izdatno iztreb-ljenje črevesa, kar povzroči ugoden ob-čutek olajšanja.

Narodno gledališče

Razpis mariborskega gledališkega abonmana

Uprava »Narodnega gledališča« v Ma-riboru razpisuje za sezono 1933—34 a-bonma, ki se zaključi že v začetku maja leta 1934 ter obsega 20 predstav (12 dramskih in 8 glasbenih) in znači velik popust napram večernim cenam. Plačuje se v sedmih zaporednih mesečnih obro-kih, vedno v prvih dneh vsakega me-seca.

Cene za vsak obrok na mesec (ves abonma stane 7 takih obrokov) so sle-deče: Ložni sedeži Din 58, 38, 31, 24, (za uradnike 49, 32, 27, 20; parterni sedeži 48, 38, 31) za uradnike 41, 32, 29; bal-konski 48, 38, 29, 22) za uradnike 41, 32, 24, 18; galerijski 24, 19, 13) za uradnike 19, 14, 9).

Dobe se tudi bloki, ki omogočajo obisk gledališča pri poljubnih 12 dram-skih in 8 glasbenih predstavah, (izvzete so le one predstave, ki imajo na lepkih označbo »izven«). Cene teh blokov so nekoliko višje ko pri navadnem abon-manu. Priglasje sprejema gledališka bla-gajna, ki je odprta vsak dan od 9. do pol 13. ter od 15. do 17. ure (ob nedeljah in praznikih samo dopoldne) do sobote 23. septembra. Za lanske abonente ostanejo dosedanja prostori rezervirani do sobo-te, 16. septembra. Uprava prosi vse do-seďanje, zlasti pa nove abonente, da se prigrasijo čimprej! Opozarja se, da se abonma neprenosljiv na drugo osebo in med sezono neodpovedljiv.

Repertoar bo objavljen v najkrajšem času.

Telesno zaprtje, slaba prebava, ab-normalno razkrajanje in gniloba v čre-vesu pomnožena vsebina kisline v že-ločnem soku, nečistost kože na obra-zu, na hrbtu in prsih, čenmasti turri, marsikateri katari, motne sluznice pre-idejo z uporabo naravne »Franz Josefo-ve« grenčice. Številni zdravniki in pro-fesorji uporabljajo »Franz Josefovo« grenčico že desetletja pri odraslih in otrocih, obeh spolov z največjim uspe-hom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

K uboju v Račah. V našem poročilu o uboju, ki je bil preteklo nedeljo v Račah, je zamenjano ime pravega storilca. Cest-nega mojstra Goleja je zabodel posestniški sin Alojzij Marčič, ki je bil aretiran in izročen mariborskemu okrožnemu so-dišču.

Ukradeno kolo. Pretekli četrtek po-poldne je neznan tat odpeljal tkalca Jakoba Lupši, zaposlenemu pri Hut-terju, z dvorišča tovarne skoro novo kolo, vredno 1200 dinarjev. Kolo je črno pleskano in nima še evidenčne številke.

Tatvina denarja. Ko se je predvče-rašnjim za trenutek odstranila vdova Marija Prelčeva, stanujoča v Sodni ulici, iz svojega stanovanja, se je pri-kradel v spalnico neznan tat in ji od-nesel iz predala 500 dinarjev. Prelče-va je tatvino takoj opazila in jo pri-javila policiji.

Napad na ulici. Neznani napadalc i so v četrtek zvečer okrog desete ure navalili na slikarskega pomočnika An-dreja Repa, ki se je vračal po Fran-kopanovi ulici proti domu. Napadalc i so Repa podrli na tla in ga pošteno premikastili. Rep sumi neke svoje znanke, ki so se na ta način nad njim maščevali. Neprijeten dogodek je pri-javil stražniku na Kralja Petra trgu. Napadalc i pa so zaenkrat izginili brez sledu.

Vlom pri belem dnevu. Pred dnevi je bilo med 7. in 11. uro dopoldne vlomljeno v stanovanje viničarja Mar-ka Antoliča na Kozjaku. Vlomilec, ki je dobro poznal razmere pri viničar-ju Antoliču, je s silo vlomil v zaklenjen kovčeg in pobral iz njega vse pri-
hranke v znesku 4500 dinarjev ter iz-ginil s plenom brez sledu. Antolič je osumil tatvine mlajšega moškega, ki je v družbi nekega 19letnega dekleta prenočeval pri njem.

Mladina otvarja ptujske svečanosti

Prvi dan proslave petindvajsetletnice ptujskih dogodkov

Včeraj zjutraj se je prebudil Ptuj, ves okrašen in okinčan s cvetjem, zelenjem in narodnimi trobojnicami, kakor da je mlada, brhka nevesta in ne dedščina starodavne Poetovije. Prav posebno živahen pa je bil Ptuj zvečer zato, ker ga je napolnjevala po vseh cestah, ulicah in trgih šolska mladina mestnih, srednjih in okoliških šol z Brega in Hajdine. Včerajšnji dan je bil kot prvi med tremi slavnostnimi ptujskimi dnevi posvečen šolski mladini, temu cvetu težke sedanjosti in edinemu upu na lepšo bodočnost.

Z Dominikanskega trga se je razvil ob pol 9. uri skozi mesto, obdan od gostega špalirja mestnega in podeželskega občinstva, mogočen sprevod te zdrave, rdečelične mladine, ki je neprestano vzklikala in prepevala, drobne ročice pa so vihrele narodne trobojnice na tleh, kjer bi pred 25 leti podivjana nemčurska druhal slehernega našega človeka za tak dokaz nacionalne samozvesti linčala.

Po končanem obhodu se je zbrala tiščajla mladina, obdana od občinstva pred mestnim magistratom, kjer so že bili zbrani odlični predstavniki vojaških in civilnih oblasti, uradov, društev in korporacij, med njimi okrajni glavar g. dr. Bratina, mestni poveljnik podpolkovnik g. Šarac, poveljnik ptujske orožniške čete major g. Cvetković in drugi. Ko se je navdušenje mladine nekoliko poglobilo, je najprej pozdravil z balkona mestnega magistrata mestni župan g. Jerše v imenu ptujske mestne občine zbrano mladino kot up in cvet Slovenije in vse Jugoslavije. Na njegov poziv je mladina napravila viharne ovacije Nj. Vel. kralju Aleksandru, kraljeviču Petru in vsemu kraljevskemu domu, končala pa je svoje izlive navdušenja s petjem državne himne.

Za njim je naslovil z balkona na mladino nekaj iskrenih, vzpodbudnih sokolskih besed starosta ptujskega Sokolskega društva g. dr. Šalamun, na čigar predlog je bila odposlana prvega starešina SKJ prestolonasledniku Petru pozdravna brzojavka v Beograd. Glavni nagovor na mladino, mestoma prepleten s citati nacionalnih umotvorov naših velikih pesnikov, je imel nato okrajni šolski nadzornik g. Cepuder, ki je budil v mladih srcih ogenj narodne samozvesti, ki je zlasti potrebna na vročih ptujskih tleh, kjer je pred 25 leti podivjana in plačana nemška pocestna druhal pljuvala na naše ljudi, jih pretepala in nezasišano zasramovala. Nato je opisal v skromnem izveščku vse glavne dogodke tedanjih dni in vso hrobo in žrtve, ki so jih položili nesebično najboljši med nami na oltar osvoboditve in izpod tujega jarma. Mnogo je še med nami narodnih odpadnikov, ki se upajo nad vse nesramno izživati z raznimi javnimi napisi in napadi potrpežljivost naših ljudi in zasramujejo naš jezik in našo pesem ob sleherni priliki. Iztrebiti bo treba ta plevel, da se preveč ne razrasne in razbohoti. Ko se pa radujemo svoje sreče v svobodni Jugoslaviji, ne smemo pozabiti stotisočev bratov našega rodu, naše krvi in naše besede, ki hrepenijo po svobodi onstran državnih mej. Te brate je zagotovil govornik v gorečih besedah, da bide zanje 13 milijonov jugoslovanskih src in da je več milijonov naših mladičev pripravljenih pohiteti na kraljev poziv v osvobodilni boj. Bodočnost nas ne skrbi: mlada srca naše mladine so naša najboljša orožja.

Ptujska mestna godba, ki je tudi prej ves čas igrala med sprevodom, je zaigrala himno »Hej Slovani«, ki so jo zbrani otroci in srednješolci spremljali s petjem. Za res prekrasno manifestacijo se je zahvalil mladini župan g. Jerše, nakar so se množice med prepevanjem narodnih pesmi in patriotskim vzklikanjem razšle.

Predstavniki javnosti so odšli z gosti vred v »Mladiko«, kjer je po uvodnih besedah učitelja in predsednika razstavnega odseka g. Šterka nagovoril zbrano občinstvo star. g. dr. Šalamun, ki se je zahvalil vsem sodelujočim za njihov trud in proglasil razstavo za otvorjeno. Razstava je zelo zanimiva in je nameščena v dveh sobah. V prvi učilnici je zbran v tabelah, diagramih, fotografijah in drugih slikah ves zgodovinski in statistični material ptujskega Sokola od njegove u-

stanovitve dalje, podatki o ptujskem sokolskem okrožju, društvenih izletih, svetnem delu v društvu, narodnih sokolskih četah, letnem obisku telovadcev, številu članov, članic, naraščanja in mladine, društvenih uprav in članih odsekov od leta 1908. dalje, razne diplome najboljših telovadcev, slike kralja, prestolonaslednika, dr. Tyrša, Gangla i. dr., lutkovno gledališče, prapor, statistično gradivo o mariborski sokolski župi, slike s sokolskih taborenj, modeli sokolskih domov, sokolski tisk in razstava zdravstvenega odseka. V drugi dvorani, ki je posvečena neosvobojenim bratom, pa nudijo vse razstavljene tabele, zemljevidi in ostalo gradivo več kot zgovorno sliko krivice, ki se nam je zgodila. V tej dvorani zamre spričo skrbno zbranega gradiva o naših najbolj preizkušenih vsak smeh in težka otožnost objame slehernega obiskovalca. Pregloboko je bila zasekana rana, da bi jo bilo mogoče kdaj zaceliti in pozabiti. Precej je tudi tukaj veselega in žalostnega blaga iz časov našega suženjstva. Na desni steni pa velika fotografija z veličastnega pogreba narodnih žrtv Lundra in Adamiča pred 25 leti.

Ob 11. uri so se vsi gostje zbrali v prenovljenem mestnem gledališču, kjer je imelo ptujsko Sokolsko društvo svoj slavnostni občni zbor. Goste je pozdravil starosta g. dr. Šalamun, ki je najprej pozdravil vse navzoče, nato pa se spomnil vseh onih, ki jih ni več med nami in so toliko storili za naše osvobodjenje. Njihov spomin so navzoči počastili s »Slava« klici. Nato je bila odposlana Nj. Vel. kralju udanostna brzojavka, govornik pa je podal kratko zgodovino ustanovitve in razvoja ptujskega Sokola in se zahvalil vsem, ki so podpirali in še vedno podpirajo to potrebno vsedržavno organizacijo na njenem poletu za vsevzvišenimi sokolskimi cilji.

Po njegovem govoru je čestital društvu k jubileju in zmagovitemu razvoju zastopnik službeno nujno zadržanega bana in v imenu vlade okrajni glavar g. dr.

Bratina, za njim pa v imenu mestne občine župan g. Jerše, ki je svoje čestitke končal z iskreno željo, da bi ptujski Sokol kronal svoje 25-letno uspešno in naporeno delovanje z zgradbo lastnega Sokolskega doma kot mogočne trdnjave sokolske in državne ideje ob severni meji.

Burno pozdravljen se je dvignil nato soustanovitelj ptujskega Sokola g. Gregorka iz Ljubljane, ki je vso zahvalo za takratne zasluge preložil na skupna ramena takratne prebujene narodne ptujske generacije, njegova izvajanja pa je zaključil iskren bratski objem in poljub med njim in sedanjim starostom. Ta gniljiv akt sokolskega bratstva je izzval pri vseh navzočih silno navdušenje in odobravanje. V imenu obeh ptujskih podružnic CMD kot sotrpink v težkem letu 1908., je izrekel čestitke banovinski svetnik g. dr. Senčar. Posebno zahvalo je še izrekel g. dr. Šalamun našemu tisku za vse obširno propagandno delo, prečital pozdravno pismo v Bratislavi se mudečega podbana g. dr. Pirkmajerja, ki želi, da bi društvo čim prej prišlo do lastnega doma in nato zaključil jubilejni občni zbor.

Zbrani odličnjaki so se odpeljali z avtobusom na okoliško pokopališče v Rogoznico, kjer je položil g. dr. Šalamun s primernim nagovorom lovorjev venec na grobnico prvega staroste ptujskega Sokola učitelja g. Dragotina Zupančiča.

Zaključek mladinskega dneva je bil popoldanski telovadni nastop šolske mladine na letnem telovadišču ptujskega Sokola v Ljudskem vrtu, kjer se je zbral ves Ptuj. Vse telovadne točke, ki so jih izvajali prav dobro tudi okoliški otroci, so izzvale pri občinstvu navdušeno odobravanje. Telovadni nastop je končal s primernim nagovorom učitelj g. Šestan, mladina pa je z ostalim občinstvom vred spontano zapela himno »Hej Slovani«. Mladina je napravila s svojim dnevnim mogočen vstopni korak v jubilejne ptujske svečanosti. Narodu s tako mladino se ni bati bodočnosti in bodočih borb!

Mariborski občinski svet in stanovanjsko vprašanje

SKLENIL JE ZGRADITI V METLIKOVU ULICI 32 ZASILNIH STANOVANJ.

Na zadnji občinski seji je nacionalni klub predložil mestnemu županu g. dr. Lipoldu interpelacijo, v kateri je na kratko obrazložil stanovanjsko mizerijo, ki ni prizanesla tudi Mariboru, s prošnjo, naj bi občina na kakršenkoli način priskočila na pomoč deložancem in brezstanovancem, katerih število se v zadnjem času množi in je na jesen pričakovati še hujšega. G. župan je na predloženo interpelacijo takoj odgovoril in dodal, da je o stanovanjski zadevi že večkrat resno razpravljali upravni odbor mestne občine in ugotovil, da primanjkuje v Mariboru delavskih stanovanj ter se bavi z resnimi načrti priskočiti deložancem in brezstanovancem na pomoč. Prvotno se je mestna občina pogajala za Scherbaumove objekte v Kopališki ulici, ker pa bi bila preureditev zvezana s prevelikimi stroški, je ta načrt opustila in pokrenila novo akcijo, ki naj bi imela obenem tudi socialen značaj. Upravni odbor je v ta namen povabil mariborske stavbenike in dobavitelje gradbenega materiala na sestanek, kjer jim je predložil svoj načrt, da bi zgradili večje število zasilnih stanovanj na občinskem zemljišču na svoje stroške, ki bi jih mestna občina odplačevala v zaporednih mesečnih obrokih. Mestni stavbeniki inž. Šlajmer in inž. Jelenc, Rudolf Kißmann ter Ubald Nassimbeni so načrt mestne občine vzeli na znanje in izdelali ponudbo, ki so jo predložili mestnemu gradbenemu uradu. Mestni gradbeni urad je ponudbo omenjenih tvrdk do podrobnosti preštudiral in se prepričal, da so stroški zelo vestno in rečno premišljeni in sestavljeni. Izdelal je uradni predlog in ga predložil občinskemu svetu.

Radi nujnosti je mestni župan g. dr. Lipold sklical izredno sejo mestnega

občinskega sveta, ki je bila pretekli četrtek zvečer v mestni posvetovalnici. Uvodoma je razložil občinskemu svetu gornji načrt in utemeljeval potrebo zgraditve zasilnih stanovanj. O podrobnostih načrta pa je poročal referent finančnega odseka občinski svetnik g. Saboty. Na občinskem stavbišču v Metlikovi ulici bo občina zgradila 32 zasilnih stanovanj, in sicer 20 stanovanj s sobo in štedilnikom in 12 stanovanj s sobo in kuhinjo. Po dve stanovanji bosta imeli skupno stranišče, vsaka stranka pa svojo drvarnico. Stanovanja bodo zgrajena zelo solidno. Celotni stroški, všteti vsa dela in inštalacije, so preračunjeni na 489.000 dinarjev. Vsa inštalacijska dela pa bo izvršila mestna občina, tako da se bodo stroški precej znižali. Občina bo odplačevala omenjenim tvrdkam po 30.000 dinarjev na mesec in bo krila te zneske iz anuitet že dovoljenih posojil in se radi tega občinski proračun ne bo povišal. Zasilna stanovanja bodo pričeli graditi še v tem mesecu in bodo še letošnjo jesen pod streho tako, da se bodo na zimo stranke že lahko vselile. Mestni stavbeniki so se v svoji ponudbi z ozirom na namen zasilnih zgradb, omejili samo na fakične stroške ter se odrekli vsakemu dobičku ter ne bodo zahtevali nobenih obresti. Prepričani so, da je njihova ponudba v intencijah mestne občine, ki bo na ta način na solidni podlagi brez velikih denarnih žrtv lahko realizirala svoj socialni načrt.

Občinski svet je ponudbo mariborskih stavbenikov in uradni predlog mestnega gradbenega urada soglasno sprejel ter odobril, in ker je bil s tem dneveni redizredne občinske seje izčrpan, je župan zaključil sejo.

Muholovec

AEROXON
polovi vse muhe!

Se mnogo
posname!! Torej
zahtevajte izrecno
»Aeroxon«

Ptuj

Nj. Vel. kralj poklonil prapor ptujskega Sokolu. Kakor doznavamo pravkar iz maršalata dvora Nj. Vel. kralja; se bo vršila v nedeljo, 10. t. m. v Ptuj slavnostna izročitev naraščajkega praporja, darila Nj. Vel. kralja ptujskemu Sokolu. Izročitev bo izvršena popoldne pri telovadnem nastopu po posebnem zastopniku Nj. Vel. kralja.

Posebni vlaki za ptujske svečanosti. V nedeljo, dne 10. t. m. vozita iz Ljubljane dva posebna vlaka, in sicer eden odhaja ob 4.10 zjutraj s postanki: Zidani most, Celje, Pragersko in pride v Ptuj ob 7.45. Vrača se iz Ptuja istega dne zvečer ob 21.10 uri. (Prihod v Ljubljano ob 0.10). Drugi z odhodom ob 4.45 zjutraj s postanki: Zalog, Laze, Litija, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Zidani most, Laško, Celje, Št. Jurij, Grobelno, Poljčane, Pragersko in pride v Ptuj ob 7.58. Vrača se iz Ptuja zvečer ob 21.45 uri. (Prihod v Ljubljano ob 0.35). Iz Maribora odide poseben vlak ob 6.30 zjutraj ter dospe v Ptuj ob 7.30. Odhod posebnega vlaka iz Ptuja v Mursko Soboto v nedeljo zvečer je določen za 23.14 uro, prihod v Mursko Soboto ob 0.50. Vsi udeleženci inajo že objavljene ugodnosti ter jih vladno vabimo, da počaste s čim večjo udeležbo veliko skupščino CMD in proslavo zgodovinskega dne 25-letnice ptujskih dogodkov.

Strašna letalska nesreča v Rusiji

Iz Moskve poročajo, da je doletela sovjetsko aviatiko huda katastrofa, v kateri so izgubile življenje vodeče osebnosti vojne in civilne aviatike sovjetske Rusije. Nek avion je zgrmel na tla v bližini železniške postaje Lapanšnja na železniški progi Moskva - Kursk. V letalu se je vozilo 8 potnikov, ki so se vsi smrtno ponesrečili. Med ponesrečenci so bili: vodja sovjetske aeroplanske industrije Baranov in njegova žena, šef direkcije civilne aviatike Goldsman, ravnatelj največje sovjetske tvornice vojaških aeroplanov Gordanov, pomočnik šefa aviatike Zazar, predsednik odbora za napredek civilne aviatike Dortman in pilot Plonikov ter mehanik. Katastrofa je pretresla vso sovjetsko Rusijo.

Civilizacija ubija primitivne narode.

Stik z belci je upropastil že mnoga primitivna plemena, ki so jih hoteli belci »osrečiti« s kulturo. Praprebivalci Avstralije, ki so na zelo nizki stopnji kulture, se nikakor ne morejo privaditi civilizacije. Vsi poskusi, ki so bili storjeni v tem pogledu, so se izjalovili. Najpogubnejši vpliv ima med tamkajšnjimi domačini alkohol, ki je sicer domačinom prepovedan, vendar so se ga navadili že tako, da najdejo vedno primerna sredstva, da ga dobe. — Prav tako škodljiva je za nje — obleka. Prej so hodili domačini popolnoma nagi in so bili vedno zdravi. Odkar pa nosijo obleko, stalno boleha in umirajo največ za pljučnico. To se da razlagati tako, da nikdar ne slačijo od belcev vsiljene jim obleke, čeprav so mokri od dežja in pušajo, da se jim mokra obleka posuši kar na telesu. V Avstraliji so nekatera plemena že dobesedno izumrla in se sedaj oblači trudijo, da bi zavrla to množestveno umiranje.

Gnojnica pljuškega »Štajerca«

DOKUMENTI ZLOBNEGA IN PODLEGA NEMŠKUTARSKEGA IZZIVANJA IN NJIHOVE BREZVESTNE POLITIKE.

(K spomini na septemberske dogodke v Ptuj.)

»Ob priliki cesarjeve 60letnice razobe-sili so ptujski prvaki na svojih hišah samo rdečo-plavo-bele zastave. Mi omenimo k temu izzivanju le sledeče: V Ljubljani plačujejo Nemci razmeroma veliko več davka kakor Slovenci v Ptuj. Ali kaj bi se zgodilo, ko bi Nemci v Ljubljani razobe-sili le eno nemško zastavo? Poulična Hribarjeva drhal bi razdejala hišo, pobijala, ropala in morila! V Ptuj so to storili prvaki in nikdo ni ničesar rekel. Ljudje so se temu pobalinskemu izzivanju le smejali. Drugič naj omenimo, da rdečo-plavo-bela zastava sploh nima nobene zgodovinske opravičbe. To je le znak panslavizma, znamenje protiaustrijskega mišljenja. In dokaz, da so hoteli ptujski prvaki proti Avstriji demonstrirati, tiči tudi v tem, da niso razobesili niti ene cesarske zastave. Cesarska zastava jim je smrdela, cesarsko obletnico so izrabljali edino za svoje politikujoče namene.

In kdo so ti izzivalni ptujski prvaki? Hofrat Ploj, ck. uradnik, ki bi si moral vse prste polizati, da živi na Avstrijskem, ker bi v nobeni drugi državi to ne postal, kar je. Dr. Jurtela, namestnik štajerskega glavarja, Jurca, ck. komercialni svetnik. Toraj sami cesarsko-kraljevi gospodje, ki niso smatrali za vredno, pokazati svojo avstrijsko čuvstvo s tem, da bi razobesili črno-rumene zastave. To je pač tako očitni škandal, da je le pri nas mogoče!...

Dr. Koderman, doslej koncipient pri dr. Tomažu Horvatu, nas je zapustil. Priselil se je iz Ptuja baje v Celje, in mi smo tako brezsrčni, da se niti ne jokamo. Niti na um, nam ne pride, da bi nam stopile solze v oči. Tako trdi grešniki smo, da se celo radujemo odhoda dr. Kodermana. Pa ne zato, da bi ga smatrali za tako velikega in zmožnega nasprotnika. Oh ne, Koderman je pač advokatski koncipient približno srednjih zmognosti, v politiki pa navadni učenec. V kratki dobi njegovega politikovanja je ljudstvo opetovano dokazalo, da mu ni dosti za take odrednice. Na Ptujski gori in v Ptuj samem je dobil Koderman celo prav občutljive opomine, da se ljudstvo ne pusti več begati in hujskati. Mi smo prepričani, da bi dr. Koderman, ako bi ostal v Ptuj, bil približno to, kar je bil naš dr. Brumen pred 6 do 8 leti. Tone Brumen je imel v začetku tudi prav ostre rogove. Misli je, da bo kar tako čez noč iz naprednega Ptuja napravil Ljubljani podobno mesto. Skakal, divjal, hujskal, tožaril je na vse pretege, tako, da se mu je ves svet smejal. Ali ko jih je dobil parkrat prav pošteno po prstih, je raje obmolnil. Danes se ne sliši več toliko o Tonetu Brumnu. On ima hišico v ptujski »Herrngasse« in živi v Bogu boječe naprej. Kolikokrat smo že označili račune ptujskih advokatov-junakov, ki mislijo, da smejo pod firmo narodnih voditeljev in narodnih kmetov kolikor mogoče izsesavati. Zato ponavljamo danes iz novega: vsa prvaška politika ni drugega nego lov posameznikov za dobičkom, toraj izraz najnavadnejše osebe sebičnosti...

Tudi dr. Koderman bi izgubil precej špeha od svojega trebuščka, ko bi ostal v Ptuj kot mogočni bojevnik proti naprednjaštvu. Zato je vzel dr. Koderman rajše slovo od Ptuja. In dr. Koderman je odšel. Preselil se je v Celje in mi čestitamo naprednim Celjanom za ta — dobiček. Ne vemo, ali je občina z županom na čelu Kodermana sprejela. Ali to vemo, da se bo mlademu politikarju v Celju tako go-dilo, kakor v Ptuj, ako bo hotel uresničevati svoje srbsko-panslavistične misli. Toraj adijo, pane Koderman!...

Tudi Gregorka — namreč železniškega uradnika Gregorka, — smo izgubili Ptujčani. Posebno hudo nam tudi za njim ni. On je bil z dr. Kodermanom eden najhujših razgrajčev v političnem boju ptujskem. Spadal je istotako med one prvaške voditelje, ki sicer prav radi nemški kruh jejo in prav radi po usmiljenosti Nemcev živijo, ki pa vendar vedno čez Nemce udrihajo. Kaj bi bil ta Gregorka, ko bi nemščine ne razumel? Vsak dan jo potrebuje in Boga bi moral na kolenih zahvaliti, da so mu starši dali prilžnost, da se je priučil. In vendar je mož najhujši zagrizeni nasprotnik te njemu tako potrebne

in koristne nemščine. Gregorka ima sicer srečo. Prestavili so ga namreč v Ljubljano. Tam v beli Hribarjevi »Iblani« je Gregorka lahko panslavist kolikor hoče biti. Tam se lahko brati z tistimi, ki znajo tako dobro tuje šipe pobijati, tam lahko divja z ljubljanskimi tolovaji za »majko Slavijo«. V Ljubljano spada Gregorka, — dal Bog, da bi tam ostal in da bi se vse politikujoče štreberje ter hujskace iz Štajerskega in Koroškega na Kranjsko poslalo! (»Štajerca«, dne 6. 12. 1908, št. 49.)

»Enkrat se mora to nesramno hujskanje nehati, ali pa naj vse vrag vzame. Zanimivo je, da se upajo smrskovi »Ierpobi« Senčarja tudi izzazivati. Pred kratkim se le so izzivali na cesti nekega gospoda. Treba bo take mokronose paglavce čez kolena vzeti in jim 25 naštet. Ako nima

Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru

Trošarina na vino.

Vinarskemu društvu za dravsko banovino v Mariboru je bilo sporočeno, da se v finančnem ministrstvu pripravlja predlog za izpremembo in dopolnitev zakona o trošarini, glasom katerega bi se vino obtežilo na račun državne in banovinske trošarine s 100 Din po hl, a vinski mošt z 80 Din po hl in se bo istočasno popisalo vse vino, ki je pri producentih, od katerega bi morali ti plačati trošarino.

Če bi postal ta predlog zakon, bi se naš vinogradnik popolnoma upropastil. Komaj si je nekaj opomogel pod sedaj veljavnim zakonom o trošarini, če drugo ne, se je vsaj rešil starih zalog vina, čeprav po zelo nizkih cenah. Vsekakor sme mo trditi, da je sedanji zakon o trošarini za vinogradnika koristen, nikakor pa ni res, da bi bil za vinogradnika in državo škodljiv, kar trde neki ljudje.

Po novem zakonskem predlogu bi bil vinski producent odgovoren za trošarino za skupno količino pridelanega vina, odbivši le 10% na račun vrenja in 6% na račun izhlapevanja, in če vinogradnik ne bi mogel opravičiti redne prodaje vina in da je trošarina plačana, bi se naj kaznoval po čl. 34 zakona o takсах.

Naš vinogradnik nima denarja, da bi mogel trošarino plačevati, posebno pa ne za vino, o katerem ne ve, če ga bo sploh kdaj mogel prodati. Nima danes niti toliko denarja, da bi mogel plačati zemljari-ne in redne obdelovalne stroške, zato je že nad polovica vinogradov pomanjkljivo obdelana. Od kod torej naj vzame vinogradnik denar, da bi plačeval trošarino? Vinogradnik bi skušal v skrajni sili od-prodati vino brez plačanja trošarine, s tem bi grešil zoper trošarinski zakon. Sigurno je, da bi bili edini pozitivni efekt ta kega zakona večna preiskava, obsodba in globa, s čimer bi tak zakon deloval negativno tudi glede morale. In če bi obve-ljalo načelo, da mora producent vina plačevati trošarino, bi ne bila to več troša-rina, nego povsem krivično odmerjena in previsoka zemljarina, katero itak plaču-je. Torej tudi to dejstvo govori zoper iz-delani in nameravani zakonski predlog o trošarini na vino.

Pa če bi po nesreči zadevni zakonski predlog, da bi namreč vinogradnik moral plačevati trošarino na vino, postal zakon, v kar absolutno ne moremo verjeti, bi bili v svrhu plačila trošarine na vino, rubeži, eksekucije in kršenja vseh mogo-čih zakonov na dnevnem redu, kar bi imelo za posledico povečanje administra-tivnega in kontrolnega aparata, ki bi za svoje vzdrževanje, o čemur ne more biti dvoma, zahteval mnogo več denarnih žr-tev, kakor bi znašal z nameravanim za-konom more biti dosežen večji finančni efekt. Torej končni efekt zakona bi bil negativen, vinogradnik pa bi zapal v še večjo gospodarsko depresijo ohranimo ga tudi nadalje, pač pa se naj posveti večja pozornost pobijanju zlorab,

Senčar toliko časti v sebi, da bi svoje u-čence pošteno vzgojil, preskrbeli bodo to drugi ljudje. Nečuvno je tudi, da se klati penzionirani učitelji Zupančič, krčmar pri Brenčiču, po ptujskih ulicah v družbi opijanjenih fantalinov. Zupančič, lepo čast delate svojemu stanu! Učitelj in »Ierpobi« na eni stopnji! Ali učiteljstvo na Spodnjem Štajerskem je pač izgubilo ponos na svoj stan. Drugače bi tudi šolski deci prepove-dalo narodnjaške demonstracije. Kaukler-jeva okoliška šola je v tem oziru pravo gnezdo. Kaukler, ki je svojčas kmete ime-noval osle, bi pač lahko bolje pedagogiko študiral. Istotako njegov zvesti tovariš Šerona, ki ima vendar že nekaj čudnih spominov iz preteklosti. Omenili bi tudi, da je neki hrvaški učitelj otroke opsoval, ker so peli cesarsko pesem... Mi vprašamo zdaj vse nenahujskane Slovence: Ali so to lepe razmere? Ali ni skrajni čas, da se temu infamnemu hujskanju napravi konec? Ako nam nikdo ne bo pomagal, pomagali si bomo sami. (Štajer z dne 8. 11. 1908 št. 45).

katerih tudi mi ne odobravamo.

O zakonskem predlogu senatorja dr. Josipa Šiloviča, ki bi istotako ogražal obstoj našega vinogradništva, če bi postal po nesreči zakon, se žal tudi ne mo-remo drugače izjaviti, kot odklonilno.

Ponovno poudarjamo, da je sedanji trošarinski sistem dober, edino kar bi se v njem moralo spremeniti, so pavšalne tak-se, katere bi se naj v večjih mestih reor-ganizirale. Skala naj bi se razmaknila ta-ko, da bi v najnižji kategoriji točilec pla-čal namesto 10.000 Din, le 2500 Din. Za to čilce, ki iztočijo vagonске množine vina, pa se zadevna taksa prav lahko in opra-vičeno zviša. Reorganizacija trošarin-skega zakona v tem smislu bi omogočila obstoj tudi manjšim gostilnam po mestih. Nedvomno bi se na ta način državni do-hodki znatno povečali.

Glavni odbor Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru se je na svoji seji dne 1. septembra 1933 obširno bavil z zadevo trošarine na vino in je storil vse potrebne korake na merodajnih mestih, da pripomore upravičenim tež-njam vinogradnikov do zmage. Pooblas-til in naprosil je tudi predsednika V. d. narodnega poslanca L. Petovarja, da budno zasleduje potek in razvoj priprav za spremembo zakona o trošarini na vi-no ter z vso odločnostjo varuje interese našega vinogradnika, kateremu bi z na-meravanim zakonom bil zadan zadnji smrtni udarec.

Teden Rdečega križa

Od 17. do vštetege 27. septembra t. l.

Po členu 42, točka 11 »Zakona o Rde-čem križu«, se en teden (7 dni) v letu, počeniš s tretjo nedeljo meseca septem-bra, posvečuje propagandi ideje Rdeč-e-ga križa, nabiranju članov in zbiranju pri-spevkov v vsej državi. V tem tednu ne mo-re nobeno drugo društvo nabirati prispev-kov niti prirepati kako prireditve, temveč edino sporazumno z Rdečim križem in za Rdeči križ.

Ker je društvo Rdečega križa v teko-čem letu že proslavilo svoj zimski in po-letni dan, letos v tednu od 17. do vštete-ga 23. septembra ne bo nabiranja pristo-volnih prispevkov, toda v smislu zgoraj navedene odredbe »Zakona o Rdečem križu«, se bo v tem času za vožnjo po že-leznici, z ladjami, letali in vsemi drugimi prevoznimi sredstvi javnega prometa med dvema ali več kraji plačevala pred-pisana pristojbina v korist Glavnega od-bora Društva Rdečega križa, in sicer Din 0.50 za vsak vojni listek do 100 Din in še prav toliko za vsako pričeto stoti-no preko 100 Din.

V tem tednu morajo v smislu zakona o Rdečem kr. pošiljalci za vsako pismo in dopisnico v notranjem prometu plačati še posebno pristojbino po 50 par v korist Rdečega križa; ta pristojbina se prilepi na samo pošiljko v obliki posebne znam-ke Rdečega križa. Ta znamka se more kupiti na pošti in pri vsakem prodajalcu poštnih znamk. Če bi pošiljatelj opustil plačati to pristojbino, prepušča se prosti

volji prejemnika, da jo on plača. Ako bi niti pošiljatelj niti prejemnik te pristoi-bine ne plačala, se pošiljka vrne kakor nedostavljena v kraj oddaje. Ta pristoi-bina 50 par se plačuje pri oddaji tudi za priporočena pisma, dopisnice, pakete (na vadne in vrednostne) in za brzojavke v notranjem prometu. Za pošiljke, ki se pošiljajo v tujino, ta pristojbina ni obvezna, se pa pošiljalcem z ozirom na namene društva Rdečega križa priporoča, da plačajo pristojbino tudi za take pošiljke.

Pristojbina Din 0.50 se bo plačevala v tednu Rdečega križa tudi za vse vstop-nice v gledališča, kinematografe in dru-ga slična podjetja, služeca javni zabavi.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Ptuj

1908 - 1933

Glavni zletni dan 10. september.

Od pol 8. do pol 9. ure: Sprejem go-stov na kolodvoru in formiranje povorke. Obhod: Masarykova - Trstenjakova - Srbski trg - Slomškova - Slov. trg. - Prešernova - Cankarjeva - Vošnjakova - Minoritski trg - Florjanski trg in stik povorke. — Red povorke: Sokol. kon-jenica - fanfara - prapori - starešinstvo saveza in žup - Sokolstvo (ž. nar. mo-nar. članice - člani - vsi v kroju, v istem redu v civilu z znaki) - glavni odbor C. M. D. - delegati - narodne noše - član-stvo CMD - Vojska - Narodna odbrana (osred. odb. - obl. odb. - člani v kroju - ostalo članstvo); gasilci - ostala društva - vozovi - kolesarji - konjenica.

Ob 9. uri: stik pred magistratom - Ipav. pev. župa »Zdravica« - pozdravi - Ipav. pev. župa: »Molitev« - razvite prapora Ni. Vel. kralja - »Bože pravde« - pripenjanje spominskih trakov - »Hej Slovani«.

Ob 11. uri: Glavna skupščina CMD v gledališču in zbor NO. Na Tyrševem tr-lu.

Ob 13. uri: Slavnostni obed v gor. dvo-rani Narodnega doma.

Ob 15. uri: nastop na letnem telova-dišču v Ljudskem vrtu: Spored: 1. Najmlajša deca: Proste vaje. 2. M. deca, viš. odd.: Proste vaje. 3. Ž. deca, viš. odd.: Proste vaje. 4. Moš. nar.: Proste vaje. 5. Orodna telovadba. 6. Žen. nara-ščaj: Proste vaje. 7. Člani: Proste vaje. 8. Članice: Proste vaje. 9. Člani: I. Ko-vač: »Hej trubaču«. 10. Orodna telov. Izbr. tel. ljubli. Sokola. 11. »Naprej« in »Hej Slovani« — Ptuj. Zdravo!

Telovadba starejših članov matične-ga društva se vrši vsak torek in petek od pol 19. do 20. ure zvečer v gimnazij-ski telovadnici. Prva vaja bo v torek 12. t. m. in se poziva k polnoštevilni udeležbi.

Sport

Avstrija: Ambrosiana 3:1 (1:0). Na Da-naju se je včeraj pred 60.000 gledalci od-igrala finalna tekma za srednjeevropski pokal. Zmagali so domačini z dvema go-loma razlike. S to zmago si je Avstrija priborila za letos srednjeevropski pokal.

ISSK Maribor: FK Jugoslavija (Celje) 9:1 (3:0). Včeraj se je odigrala v Celju prijateljska tekma med ISSK Mariborom in SK Jugoslavijo, ki se je končala z vi-soko zmago Mariborčanov v razmerju 9:1.

SK V. okraj (Maribor): SK Boč (Polj-čane) 4:0 (1:0). Včeraj popoldne se je od-igrala v Poljčanah prijateljska nogomet-na tekma med zgornjima nasprotnikoma, ki se je končala s prepričevalno zmago gostov. Domačini so imeli svoje najbolj-se moči v obrambi in le vratarju Gajerju se imajo zahvaliti, da ni bil rezultat viš-ji. — Sodil je prav dobro g. Jenko iz Maribora.

Medklubski odbor LNP, službeno. Pri-jateljska tekma SK Svoboda: SK Rapid, ki bi se morala odigrati jutri dopoldne na igrišču ISSK Maribora, je odpoveda-na. Tajnik.

Pretekli, sedanji in prihodnji čas. Učiteljica poizkuša svojim malim učen-kam razložiti pojem o preteklem, seda-njem in prihodnjem času.

— Majda, poslušaj, danes praviš ti: jaz sem majhno dete. Kako boš rekla, kadar boš velika?

— Jaz imam majhno dete.

Kulturne vesti

Naši mali harmonikarji v Zagrebu

Naši harmonikarji so po turneji na Bledu in v Rogaški Slatini obiskali še Zagreb, ki jih je že na kolodvoru pristrčno sprejel in jih potem peljal na svoje najlepše ulice, da so se zadivile ob pestrem pogledu na te naše dečke in deklice v gorjenjskih narodnih nošah, na brhke nevestice s fanti in puščici za klobukom, ko so jim veselo zaukali v pozdrav: »Kako so zlatni, kako so slatki!« jim je Zagreb odzdravljajal.

Vse gostovanje je trajalo tri dni, od 1. do 3. t. m. Z zborom harmonikarjev je bil tudi orkester drž. meščanske šole. Starši so spremljali svoje otroke. Celoten aranžma je bil v rokah načelnice ge. Zore Ravnikove, g. Julija Guština, gospe Tropove, ge. Pivčeve in ostalih odbornikov. Starši sami pa so v svoji požrtvovalnosti mnogo, mnogo pripomogli, da je ta turneja tudi organizatorično dobro uspela. Zbor je dirigiral g. Vilko Šušteršič. Koncerti so bili v veliki dvorani Evropa Palace-kina sredi mesta. Dvorana je bila razprodana. Prvi koncert je bil v petek 1. t. m. zvečer. Čim so se naši štajerski godci pokazali na odru, je dvorana odmevala v ploskanju in vzklikanju. Posedli so na stolčke, si nadeli harmonike in jo korajžno užagali, a med tem je še živahni dečko pozdravil:

Je lepa Štajerska,
je lepo mesto Maribor.
najlepši pa je v njem —
harmonikarjev zbor.
Zagreb, ti kraljevi, beli,
s seboj te danes vzamemo,
»tam v Štajerski deželi«
v pesmih te objamemo.

Harmonike so klicale: »Pojd' mo na Štajersko!« Program je bil podan v treh delih s slovensko in srbohrvatsko narodno pesmijo z malim dodatkom umetnih skladb. Milim otožnim popevkam so navadno v finalu sledile veselo poskočene med ukanjem in petjem, da so se harmonike raztegnile in so se fantje razgledali v komični mimiki kmetskih godcev na vasi in da je potem vsa dvorana prekipela v veselo razigranem razpoloženju. Vmes so bile povezane kratke deklamacije z Dravskega polja, Slov. goric in Pohorja, tako, da je iz vsega res dihalo pravo štajersko okolje. Med pavzami so nastopili tudi solisti.

Harmonikarji so bili na mestu, radostno pogumni, rutinirani in vztrajni, dokler se ni brezhibno izvedel ves program.

Ogromen aplavz je zagrmel po dvorani, ko so veličastno intonirali »Slovenec, Srb, Hrvat«, in ploskanje ni hotelo pomehati. Marsikatero skladbo so ponovili.

Za tem se je zopet oglašil deček:
Smo Prleki, smo Pohorci
kot vi ste slavni Zágorci!
Daj Bože jasna nam vremena
od Pohorja dol do Sljemena.

In harmonikarji so nato udarili zágersko: »Još ni jedan Zágorac...« Dvorana je vzklopela in zagrmela, publika pa pela z njimi. Naši so Zagrebčane tako navdušili, da je bil že prvi večer dosežen sijajen uspeh.

Prav tako pri natlačeno polni dvorani je uspel v soboto 2. t. m. zvečer drugi koncert. Otroci so si tekom sobote ogledali velesojem in Zoološki vrt v Maksimiru, kar je bilo zanje in za odrasle zelo zanimivo in poučno.

V nedeljo 3. t. m. dopoldne se je izvršila matineja. Spočiti in sveži otroci so bili naravnost občudovanja vredni, kako so vse točke izvajali brez najmanjše utrujenosti in z največjo sigurnostjo. Polna dvorana je bila ponovno vzhicena. Harmonikarji, fantje od orkestra in starši so organizatori ge. Zori Ravnikovi poklonili koš cvetja, a svojega učitelja g. Vilka Šušteršiča so ovenčali s cvetlično lipo, kar je pri publikii izzvalo mnogo burnega pritrevanja.

Ker je bil interes še vedno velik, se je v nedeljo popoldne vršil še poslovinli koncert, na katerem je bilo posebno mnogo dece s starši. Zagrebški Slovenci od Čitalnice so poklonili malim umetnikom ogromen šopek slov. nageljev. Hvala jim!

Med ukanjem, mahanjem s klobuki in vzklikanjem: »Živijo Zagreb! Živijo Hr-

Kreditni posli in sedanje razmere

MISLI O MORALNIH IN SOCIALNIH TEMELJIH GOSPODARSTVA.

Že beseda kredit, ki izhaja iz latinske besede »credere« = verjeti, zaupati — nam spričuje, da pojem kredita sam ob sebi ne more biti nič napačnega, zavrgljivega, temveč bi moral v nas vzbujati za ustvaritev medsebojnih dobrih razmer potreben občutek zaupljivosti.

Tak občutje pa je eden najvažnejših ter najbolj upoštevanih momentov ne samo v družabnem, temveč posebno v gospodarskem življenju.

Kjer vlada iskreno zaupanje med sodelujočimi pri podjetjih, organizacijah, oziroma v kateremkoli podvigu, kojega rezultat tvori delo večje skupine ljudi — je uspeh povsem drugačen kakor tam, kjer takega zaupanja ni.

Saj vendar nihče ne posveča svoje delavne moči ali svoje imovine podjetju, ustanovam itd., katere upravljajo osebe, kolim glede na njihove neustaljene nazore o poštenju, na vse njihovo dosedanje delovanje, odnosno glede na način njihovega življenja sploh — ne more zaupati. S takimi osebami ne mara nihče nič opravljati, takim podjetjem se prostovoljno ne daje kredita ne v eni ne v drugi obliki. Istotako nastaja veliko nezaupanje, če se gospodarstvo ne more več razvijati naravnim putem, če beseda dana nič več ne velja in če se morajo gospodarske razmere reševati s prisilnimi ukrepi. Seveda se v gospodarskem življenju neizvito od nas dogodki opetovano razvijajo tako, da se brez prisilne ureditve ne more izhajati. Ali take ureditve ne smejo postati pravilo ter naj bodo le izjemnega in prehodnega značaja. Po njih se naj sega le v ta namen, da se omogoči zopetno upostavljanje zdravih razmer, temelječih na normalni osnovi pogodbene zvestobe. Čim je podana nevarnost, da se ustalijo drugi vidiki, se mora zgubiti vsak kompas glede vprašanja, kaj je smatrati dopustnim in v prospeh človeške družbe, in kaj ne.

V njeno korist namreč ni vedno prav to, kar je le v prid gotovim slojem ali stanom, temveč le ono, kar ustanavlja, oziroma ohranja kruh in zaslužek, nudeče podjetje in obenem varuje kolikor mogoče — to je brez škode za podjetje — interese delavstva. Navadno se namreč docela pozablja, da brez podjetja vobče ni ti nikakega vira, iz katerega bi delavstvo moglo dobivati pogoje za svojo eksistenco. Ugovor, da se naj podjetje, ki ne more nuditi gotovih minimalnih pogojev za preživljanje svojih nameščencev, kratkomalo zapre, je lepo zverecna fraza; v konkretnem življenju pa lahko pomeni uničenje mnogoštevilnih eksistenc, tako

vati!« so se harmonikarji komaj, komaj prerili skozi gneče Zagrebčanov, ki so jih objemali, vzdigovali in klicali: »Živijo Mariborčani! Na svidenje!«

Polni slave in trofeji in kar najboljšje razpoloženi, so se naši »zlatni i slatki« s svojimi voditelji in starši v posebnem vozu vrnili v svoj Maribor v nedeljo zvečer. Zagreb se nam je odlično izkazal. Zastopniki javnosti, novinarji in drugi, so prihajali za oder čestitati. Vsi zagrebški listi so prinesli laskava poročila. O tem pa prihodnjiki.

Ustavni nacrt staleške države

Pod tem naslovom je izdal v Mariboru dr. Emil Stefanovič, odvetnik na Prevaljah, brošuro z uvodno besedo dunajskega univerzitetnega profesorja dr. Othmarja Spanna, ki želi delu ne samo v znanstvenem oziru, temveč tudi v političnem in gospodarskem popoln prospeh, ker se stanovska misel že mogočno razvija tudi v drugih državah in izpodirva parlamentarno.

Brošura sama na sebi je zelo zanimiva, ker podaja prvi konkretni način odprave političnih strank, parlamentarizma ter demokracije, potom uvedbe stanovske ustave.

Pisec podeli oblast v državi na dva faktorja. Eminentno državna vprašanja rešuje suveren, v monarhiji monarh in v republiki predsednik republike potom vlade. Predsednika vlade imenuje suveren in predsednik vlade ima izbrati svoje mi-

podjetnika kakor še v večji meri številnega delavstva. Vse je v življenju relativno. Niso vselej in povsod ugodne, oziroma neugodne konjunktore, niso pa tudi vselej in povsod podani isti življenjski pogoji. Večkrat mora podjetje delati z izgubo, da se zopet opomore. Ali naj v tem času delavci položijo delo, če se mezde znižajo, eventualno tudi pod potrebno mero? Ali ne kaže, da si v boljših časih podjetje, kakor tudi delavstvo prihrani rezerve za preskrbo v dobi krize? Le podjetje, ki je v ugodnih časih spravilo ves prebitek zase, bi moglo v času krize iz svojega prispevati toliko, da vzdržuje delovne mezde na isti višini kakor popreje. V splošnem pa je brez krivde v bedo zapadlim nuditi socialno zaščito.

Konkretno je vedno tudi enakomerno upoštevati položaj podjetja in delavstva, saj svetovne organizacije vse produkcije, ki bi edina omogočila spremenljivo in končno veljavno regulacijo razmerja med podjetji in delavstvom, pri vladajočem političnem položaju najbrž nikoli ne bo moči dočakati.

Za sedaj predstavljajo posamezne države same ob sebi — s svojimi davčnimi dohodki in finansiranjem različnih gospodarskih panog — največja gospodarska podjetja. Kakor pri njih, bi pa bilo tudi pri envent, svetovni gospodarski organizaciji njeno prospevanje vendarle in celo v bistveni meri odvisno od korektnosti in poštenja voditeljev, torej od mere zaupanja, katero bi se smelo njim izkazati.

Čim več ga imajo, tem več kredita uživajo, tem lažje dobé posojila. Na drugi strani pa pri hipertrofiji posojil, oziroma pri njihovem nepogodbenem ali nesmotrenem uporabljanju — zopet usahnejo zaupanje kakor tudi nadaljnji krediti. Isto se dogaja, če gine zaupanje zaradi pogrešnih gospodarskih mer, katerih se poslužujejo države v svrhu odprave gospodarskih kriz. Običajno imajo take kvarne posledice nepričakovane in organizacijsko neosnovane spremembe političnega ali gospodarskega reda. Dočim so bile naše politične razmere nujna posledica prejšnjega strankarskega kaosa, so komunistična diktatura v Rusiji in fašistični v Italiji in Nemčiji ugonobile marsikatero gospodarske dobrine, katere bi se pri razumnem in smotrenem postopku do dobra ohranile. Le v kolikor so ene ali druge sposobne ustvariti kaj koristnega, naj se posnemajo. Nikakor pa ne gre slepo zaupati kakemu vodji (duceju ali Führerju), posebno če izdaja svoje ukrepe pri zeleni mizi ne da bi uvaževal mnenja

strokovnjakov, ko je načeloma vendarle smatrati pravilnim, da se z oblastvenimi merami regulira in dopolnjuje le ono, česar zasebna iniciativa in zasebno gospodarstvo radi premalega pregleda ne zmore, oziroma ne upošteva.

Gospodarstvo namreč zahteva vedno najboljzrnejši postopek, ker je njegovo prosperiranje odvisno od najrazličnejših okolnosti, ki se nam žal večkrat razodevajo šele potem, ko so se s kakim nepremišljenim korakom že pokvarili v gotovi smeri uspešno se navezujoče, oziroma že uspešno se razvijajoče gospodarske razmere. Kakor s seismografom je treba držati v evidenci vse najsubtilnejše utripe našega kakor tudi nas obdajajočega gospodarskega življenja, da lahko vsakokrat pogodimo ono, kar odstranjuje škodljive ovire, oziroma jači že v toku stoječi gospodarski razvoj. Gotovo so v primeru izredne krize, kakršna je današnja, potrebni radikalni posegi v že škodljivem pravcu usmerjeni gospodarski ustroj, vendar pa zaradi tega še nikakor ni nujno, da se s tem tudi uničijo z veliko brigo napelane gospodarske zveze in z velikimi žrtvami, četudi deloma s tujim kapitalom, ustanovljena gospodarska podjetja. Le kjer in v kolikor se je gospodarsko in nacionalno grešilo, je treba vsekakor radikalno odstraniti plevel, ne pa brutalno in brez poudarka z njim vred izrjaviti marsikatero, le težko nadomestljivo nacionalnoekonomično vrednoto. Za vsako operacijo, tudi za gospodarsko, mora torej biti vse do natankosti preračunjeno in pripravljeno, da se izvede z najmanjšimi bolečinami in žrtvami ter mora biti takoj tudi poskrbljeno, da se rana zaceli, preden ne ograža celokupnega organizma.

Površne gospodarske rešitve, kakor n. pr. s samim, skoraj brezpogojnim podaljšanjem plačilnih rokov ali z izvršbenimi odlogi glede dolgov obvezancev, ne da bi se popreje oblastveno ustanovilo, so li podani pogoji za tako zaščito tudi v subjektivnem oziru, spravlja vsako na medsebojnem zaupanju zgrajeno kreditno razmerje v nevarnost ne samo za sedanje, temveč žal tudi za časovno nedogledne bodoče čase!

Gospodarskemu življenju nenaravno iztrgano zaupanje nalikuje položaju, ki nastane, če se iz živega organizma odstrani vse oplajajoče srce. Brez enega, oziroma drugega nastopa smrt organizma, odnosno gospodarska smrt. Kjer torej odgovorni činitelji zaradi pomanjkanja inteligence tega ne uvidevajo, kakor se to dogaja pri boljševikih in fašistih, tam se tera ljudstvo v gospodarsko propast.

(Konec pril.)

Spominjajte se CMD

ske ustave, se stvori med stanovi držav mogočna internacionala, ki tvori močno vez med posameznimi stanovi, ki je edina sposobna preprečiti eventualno vojno. S stanovsko ustavo se odpravlja kapitalistično kakor tudi marksistično gospodarstvo ter stopi na njuno mesto stanovsko gospodarstvo z najboljzrnejšim zadružništvom. V svrhu odprave brezposelnosti predlaga pisec imperativno konskripcijo vseh brezposelnih ter njihovo zaposlitev na državnih domenah ter podjetjih. Da bi se pa preprečila splošna brezposelnost, se mora v stanovsko urejeni državi regulirati dotok iz enega stanu v drugega, potom medsebojne potrebe.

Izvajanja pisca so dokaj logična in zanimiva, koliko in kako pa bi se ta konkretni predlog dal uresničiti v življenju, bo pokazala bodočnost.

»Vinski zakon in kletarski vedež.«

Druga, predelana in pomnožena izdaja. — Pravkar smo prejeli to knjigo. Trdo vezano. 226 strani. Cena 50 Din. V samo založbi pisca: Andrej Žnavec, Maribor, Gosposka ulica 50. Čekovni račun št. 16.086 pri poštni hranilnici, podružnica v Ljubljani. Za vinarje, vinarske in kletarske zadrage, kletarje, gostilničarje, trgovce z vinom in spirituozami, za vinske konsumente in kletarske kontrolne organe, pa tudi za pravnika, narodnega gospodarja, organe finančne uprave in prometne ustanove. O aktualnem izdanju še izpregovorimo.

Z ureditvijo držav na podlagi stanov-

Najmanjša evropska republika v plamenu vstaje

Pozabljena državica v Pireneih. Glavno mesto in politika. Vstaja in volitve.

Skoraj najmanjša, res miniaturna država v Evropi je republika Andorra, ki pa je že več tednov središče zanimanja vseh svojih najbližjih sosedov oziroma tudi ostalih evropskih držav, kjer se vsa javnost neprestano zanima za nove podrobnosti o »velikih« političnih dogodkih v tej malenkostni deželici. Kakor je znano, so se pojavila v Andorri tudi že politična in socialna moderna gibanja, ki so prav za prav vzrok nenadoma prekinjenega idilnega mira v Pireneih.

Andorra je postala v zadnjih letih zelo priljubljena izletna točka Francozov in Špancev, kakor tudi vseh ostalih tujcev, ki jih zanese pot na Pirenejski polotok, oziroma v južno Francijo. Zato so tudi dohodki Andorre v glavnem odvisni od tiskega prometa. Iz Francije je mogoč dohod v Andorro samo po enem izmed najvišjih gorskih klanecv in prelazov v Evropi, dočim vodijo iz Španske velike krožne in zavojne ceste, zaradi česar je treba vsakrat prestopati iz železnice v avtobus. Med potjo iz Barcelone se menja pokrajina že takoj za prvo verigo gorskih vrhov. Naenkrat se pojavijo smrekovi gozdovi in zeleni pašniki, torej pokrajina, ki v mnogobutnem spominja na kraje v Alpah. Avtobusi drve precej naglo po ostrih cestnih serpentinah. Vse naokrog pa čepe med skalovjem in pečinami majhna gorska naselja in vasice s še manjšimi cerkvicami, med katerimi jih je mnogo še iz 9. stoletja. Pred vstopom iz železnice v avtobus je treba iti skozi špansko carinarnico, ki je kar napolnjena s cariniki. Andorra je namreč središče sijajno razvitega tihotapstva z ozirom na dejstvo, da mala republika ne pozna nobenih carinskih predpisov in zakonov. Na ta način je Andorra prav za prav nekak svoboden pas za tihotapce med Francijo in Španjo.

Glavno mesto republike je Andorra la vieja. Vsa državica meri komaj 425 kvadratnih kilometrov in šteje okrog 5.200 prebivalcev. Glavno mesto je v resnici vas s kakimi 50 hišami, zgrajenimi iz sirove opeke in s strehami iz škrlila. Največje poslopje v tej vasi je parlament, ki ga imenujejo domačini »hišo dolin«. To je v resnici najmanjša in najprimitivnejša prestolnica Evrope. Na nekem gorskem obronku stoji neznatna hiša don Roca Paleres, predsednika andorrškega parlamenta. Ta državnik je navadno čez dan zaposlen s poljskimi deli na svojih skromnih njivah med gorskimi vršaci in ga mnogoštevilni tuji obiskovalci in novinarji zelo redko najdejo doma. Predsednik go-

voril katalonščino, toda tudi to zelo nerad, ker se mu ne dopade evropski način političnih intervjuov.

V »mestni« kavarni »Cafe des Sports« prav rad poseda mestni učitelj don Benvenuto. V razgovoru s prijatelji vodi veliko andorrsko politiko. Nekemu novinarju je izjavil s silnim navdušenjem, da je ustanovil Andorro Karel Veliki z namenom, da si zagotovi prehod preko Pirenejev. Od tedaj naprej pa je spala republika skozi stoletja svoj nemoten miren sen. Republiko vodi in upravlja parlament, ki ga sestavlja 24 najstarejših rodbinskih poglavarjev iz andorrskih dolin ter dva »co-principesa«, namreč španski škof iz mesta Urgela in predsednik francoske republike.

Glavno besedo imajo v državni upravi kmetje. Nekaj inteligentov, učiteljev in živinozdravnikov, nima nobene besede. V državi je splošno prepričanje, da znajo kmetje sami voditi prav dobro politiko. Pravniki v Andorri sploh ne poznajo. Še pred tremi leti v republiki ni bilo nobene uradnika. Takrat pa je prišlo neko elektriško podjetje, ki je od državice odkupilo pravico za izkoriščanje gorskega jezera, kjer bo zgradilo električno hidro-centralo. Vsi prebivalci so prišli tako do brezplačne električne razsvetljave.

S tem pa je bil tudi konec stoletnega mira miniaturne republike. Podjetje je zgradilo elektrarno, prišle so delavske stavke in republika si je morala urediti policijsko službo. Takoj je nastavila policijski kader 6 stražnikov. Po cestah so pričeli prihajati vedno bolj mnogoštevilni tuji, svet je odkril Andorro in Andorra — svet. Štiristo let se ni v tej gorski državi zgradila nobena nova hiša, sedaj pa je zrastle takoj čedno število modernih hotelov v neposredni bližini Andorre la vieje in Escaldesa.

Da pa bo vse v sodobnem slogu, se mlada nič več ne zadovoljuje s potrpežljivim čakanjem, da bi prišla v starostno dobo štirindvajsetih parlamentarcev. Mladina zahteva, naravno zelo ognjevit, da hoče sodelovati v državni upravi. Temeljna zahteva teh prebujenih Andorrcv je volilna pravica v parlament s 25. letom. Ostro zabavljajo čez sedanje parlamentarce, ki so vsi stari že nad 70 let in je najti med njimi le malokoga, ki ne bi bil tihotapec. Med andorrskim naraščanjem so v glavnem tri struje z ozirom na veliko politiko: prvi žele priključitev k Franciji, drugi k Španiji, tretji pa zahtevajo stoletno neodvisnost.

Za vsak primer je skrbni predsednik don Roca Paleres zaprl za nedoločen čas »hišo dolin«. Zaradi nemirov, ki so nato nastali, je poslala Francija v Andorro svojo vojsko, ki je napravila red in poskrbela tudi za miren potek prvih volitev, ki so te dni prinesle v »hišo dolin« tri stranke. Idila se je nehala.

Nedogledne posledice interplanetarnega prometa

Problem, ki še vedno zanima.

Davno je že zemlja prenehala biti središče sveta. Že stoletja in stoletja se solnce ne vrti okoli zemlje. Nekdaj se je vrtilo, ker je znanost (ki se ni mogla povzpeti nad navadno opazovanje) tako učila... Po Koperniku in Galileu se je slika sveta čisto predrugačila. Zemlja je ponižana na navadni planet, ki dobiva ne samo svetlobo od solca, ampak mora teči okoli njega, ker je njegova hči. Ali od tistih dob, od časov Kopernika, Galileja, Keplera in Newtona je človek napredoval. Osvobodil se je. In začel je ustvarjati znanost, tisto znanost, ki je rodila vsa tehnična čudesa, katerim se mi niti ne čudimo več.

Predaleč bi segalo, ko bi hoteli naštet vse, kar je človek storil v tem kratkem času, odkar se je začel Galileo ukvarjati z opazovanjem, raziskovanjem in poskusi. Zakaj od tistega časa, kar je pričel človek konzultirati prirodo samo, od tistega časa se je tudi začela resnična znanost ustvarjati. Kakor hitro je človek spoznal naravne zakone, se jim je začel pokoriti in mu je tako uspelo, da si je podvrgel prirodo in vse njene elemente, pa da je dejansko in mogočno zavladal na svetu... Za poprišče človeškega delovanja pa bo zemlja kmalu premajhna. Odtod tudi težnja, da se dobe načini in pota, ki bi spravili človeka v zvezo z bližnjimi planeti. Dandanes sta v tem vprašanju dva tabora učenjakov. Nekateri, in sicer večina, so prepričani, da iz nameravanega poleta v »sosedsvo« ne bo nič. Njih argumenti so temeljiti in tehtni. Ali ti vendar ne motijo manjšine, ki mrzlično dela, uverjena, da bo njeno delo tudi obrodilo sad. Toda pomisliti je treba, da tudi svoj čas večina ni mogla razumeti ne Galileja ne Pasteurja ne Edisona ne veliko drugih, dasi mi danes uživamo dobroto njih delovanja. Večina torej, seveda konservativna, ni imela v zgodovini človeške misli do danes še nikdar prav.

Veš problem, ki se tiče oprostite od teže, potovanja na mesec in na druge planete, pustimo vneimar. Recimo, da je že rešen. Vprašajmo se rajši, kakšne po-

»Prosvitljenost« hitlerjevskih profesorjev. Da dokažemo visoko stopnjo civilizacije starih Germanov, je prišel neki profesor vseučilišča v Göttingenu na idejo, da bo pripeljal na neko svečanost svojo ženo, oblečeno v večernjo toaleto, skrojeno po vzorcu neke »toalete«, kakor so jih nošle stare Germanke pred 2.000 leti... Vsak komentar je odveč.

sledice bi bile neslutene, to je resnica. Ali niti najbujnejša domišljija bi si ne mogla predočevati slike sveta, recimo leta 3650... Prve polete bi napravili, kakor je to zmeraj, najpogumnejši, kakor n. pr. Wilkins. Ali pri tem bi gotovo ne ostalo. Učenjaki in raziskovalci bi ne bili edini, ki bi se napotili, recimo na Mars... Avanturisti bi jih morda celo prehiteli. Seveda, ker mislijo, da so življenjski pogoji podobni življenjskim pogojem na zemlji, ali pa, ker mislijo, da bi se človek mogel prilagoditi novim razmeram.

Puščavnikova oporoka

V Polinu, blizu Plznja, je pred kratkim umrl 70letni čudak Prokop Balak, ki je svoja zadnja leta preživel kot puščavnik. Stanoval je v neki pečini in se preživil samo z zelišči. Obenem je nabiral gobe in razna zelišča, ki jih je prodajal. V zadnjih desetih letih si je s svojim skromnim življenjem prihranil sto tisoč kron. Nekaj dni pred svojo smrtjo se je oglašil puščavnik pri notarju, s katerim sta sestavila oporoko. V oporoki je zahteval, da ga morajo pokopati zelo slovesno. Kupiti morajo najdražjo rakev, pri njegovem pogrebu morajo igrati tri godbe in več govornikov mu mora govoriti ob odprtem grobu. In tako sta z notarjem zadržala, da bo stal pogreb vseh 100.000 kron. Puščavnik je podpisal oporoko in odšel. Dva dni pred njegovo smrtjo pa so ga obiskali njegovi sorodniki, za katere sploh ni vedel. Vzeli so ga s seboj v Prago in ga preskrbeli z vsem potrebnim. Vsa skrb njegovih sorodnikov pa je bila zaman. Puščavnik ni spremenil svoje oporoke. Pokopali so ga zelo svečano...

Srčen deček.

— Zakaj se pa kar naprej cmeriš, Stanko?

— Zaspati nisem hotel, pa mi je mama rekla, da bo prišel črn mož z zelenimi očmi, rdečimi lasmi in dolgimi zobmi, jaz pa čakam, a ga ni in ga ni.

Maril Skafani:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

»Popolnoma razumem tvojo bolečino,« je spregovoril po kratkem molku, »razumem, da se ti je težko pokoriti zakonu, ki nasprotuje hrepenenju tvojega mladega srca. Če ne bi bila princesa in moja naslednica, potem te ne bi silil ločiti se od Doljana. Simpatičen mlad mož je, smel in razumen, prav tak, kakršnega bi si želel za zeta in svojega bodočega naslednika. Toda Doljan je tujec, ki ni ne našega rodu ne razreda, zato ne more postati moj naslednik; ker pa ne more postati moj naslednik, tudi ne more postati tvoj mož. Treba se je vdati. Na zemlji so dolžnosti, ki segajo preko hrepenenja in čuvstev. Če se vdaš in se sama odpoveš svoji ljubezni do njega, bo moje delo lahko. Polagoma boš pozabila tudi na to, prebolela boš in potem se ti bo zdelo vse samo še kakor lepe sanje o nečem, kar skoraj nikoli ni bilo res.«

Intela je brezbrizno poslušala očetove besede, ni odgovorila in ni se genila. Sedela je nepremično, kakor kip iz alabastro, v katerem ni nikakršne pozornosti in sploh ne življenja. Toda Semis Ramis je ni hotel siliti, da bi mu odgovarjala. Potrpežljivo je nadaljeval:

»Tudi Doljan te bo nehal ljubiti, ko bo videl, da se ne zanimaš več zanj. Morda si bo mislil, da ga nikoli nisi zares ljubila in da ti je bilo vse, kar si mu govo-

nila in kazala, le igrackanje. Tako se bo laže vdal v svojo usodo. To je edino, kar ti morem kot oče in kot predsednik vlade svetovati, ne iz jeze in obsojanja, marveč iz najčistejše in najgloblje očetovske ljubezni...«

Semis Ramis je za trenotek utihnil in čakal odgovora, toda nemi kip njegove hčerke se še vedno ni genil. Šele čez nekaj trenotkov je komaj nevidno premaknila ustnice in vprašala s trdim, hladnim glasom:

»Kje je Doljan?«

»V ječi predsedstva,« je odgovoril oče. »Toda ne boj se, ta ječa ni tako strašna, kakor bi utegnila soditi po goli besedi. Na razpolago so mu vse udobnosti, prosto lahko uporablja svoj čas, bere, studira in piše.«

»Svoboden ni!« je odgovorila hladno Intela.

»Morali smo ga zapreti. Tako je odredila vlada.«

»In kaj nameravate z njim?«

»Tega še ne vem. Vlada zahteva uporabo najstrožje kazni, toda obljubljam ti, da takega sklepa, tudi če bi ga sprejela, nikoli ne bom potrdil. Prav za prav, ni Doljan ničesar zakrivil vsaj po človeški logiki ne, kajti on je tujec pri nas in ni mogel poznati naših razmer; več si zakrivila ti, ker si se lahkomišlino igrala

s svojim srcem, mu odkrila vso ljubezen in ga s tem zapeljala v zmotno prepričanje, da te sme ljubiti.«

»Storila sem, kar mi je velevalo čuvstvo ženske, in ne dovoljujem prav nikomur, tudi tebi, svojemu očetu ne, da bi me zaradi tega sodil. Biti hočem prosta spon, ki mi jih nalaga rojstvo po vaših plesnivih postavah, ki so ostanek tistih časov, ko je na Semisiru še sijalo toplo božje solnce. Toda to je postranska stvar in o tem sedaj ne bova razpravljala. Trenutki so mnogo resnejši. Povej mi, kaj se mora Doljanu zgoditi v najslabšem primeru?«

»Zaenkrat se bo najbrže izvršil samo prvi predlog, ki je bil izrečen na seji vlade že pred tedni, predlog, naj se spremeni Doljanova zunanost tako, da se ne bo več razlikoval od nas ostalih podmorecev. Kakšno bo naše postopanje z njim, pozneje, je odvisno od njega samega in — od tebe.«

»Spremenila njegova zunanost?« je vzkliknila princesa in nenadoma oživila. Kri ji je zopet podplula blede lica in v očeh ji je zagorel plamen jeze. »Čemu ga hočete spremeniti? S kakšno pravico? Če ste ga že oropali svobode in mu ne dovolite, da bi se vrnil na površino zemlje, od kod je prišel, potem ga pustite vsaj takega, kakršen je.«

»Tako zahteva vlada,« je hladno odgovoril Semis Ramis.

»Mar misli, da ga potem ne bom ljubila več?«

»Menda...«

»Potem se strahovito moti in motiš se tudi ti, če misliš, da ga ljubim samo za-

radi tega, ker je po svoji zunanosti drugačen kakor so naši moški. Morda je bilo to spočetka res, morda me je vlekla k njemu ta različnost, toda pozneje, ko sem ga spoznala bliže, ko sem se poglabila v bistvo njegove duše, tedaj sem ga vzbujala samo zaradi njega samega, ne več zaradi njegove zunanosti. In še več, če morda mislite, da boste mojo ljubezen do njega zatrli z umetnimi sredstvi, ki jih ima na razpolago naša medicina, potem vedite, da se temeljito motite. Ne ljubim ga samo s srcem, ki se da z marmili otopeti, marveč ga ljubim tudi z razumom; s tem morda še bolj. Misli razuma bodo ostale tudi tedaj, če bo srce izgubilo svoj govor in bo nemo in tiho. Skratka, če mislite, da me boste kakorkoli prisilili pozabiti nanj in ga zapustiti, potem je bolje, da opustite vse svoje nakepe in si ne delate nepotrebnih naporov! Moj trdni zadnji sklep je, da ostane Doljanu zvesta — živa ali mrtva.«

»Tako more govoriti samo vihrava, nepremišljena in neizkušena mladost,« je vzkliknil že ne več mirno Semis Ramis. »Tudi to bo minilo, tudi ti boš nekoč gledala z drugačnimi očmi na svojo mladostno lahkomišelnost. Takrat ti bo morda žal za po nepotrebnem prestano trpljenje in neplodno izgubljene dneve. Kakor bi ti rad pomagal, tako moram ostati neizprosno zvest svoji dolžnosti. Samo ena je pot, ki vodi do zopetnega zblizanja med nama: ločitev od Doljana!«

»Potem ne boš tega zblizanja nikoli doživel, in žal mi je, oče...«

(Dalje prihodnjič.)

Avstrijski polet v stratosfero

Mimo raznih drugih vseмирskih junakov se pripravljajo na polet v stratosfero tudi dunajski zrakoplovni pilot polkovnik Emanuel Quioka, ki hoče na vsak način potolči rekord profesorja Piccarda. Quioka je bil dolga leta profesor in konstruktor v vojaško-aeronavtskem inštitutu in je bil leta 1909. med prvimi, ki so se upali sestiti v motorno letalo in ga voditi po negotovem zraku. Quioka je že predložil merodajnim oblastem svoj načrt za konstrukcijo novega stratosferskega balona. Njegov načrt predvideva ogromno kroglo s premerom 30 metrov. Gondola za vodstvo, ki je nasprotno Piccardovi okrogli zgrajena v obliki valja, bo pritrjena neposredno na ovoj balona. Konstrukcija gondole je po- verjena inženjerju Lerchu. Podrobne na- črte vsega balona sta si ogledala dunajski vseučiliški profesor Mellan in asistent fi- zikalnega inštituta dr. Kindinger, ki sta potrdila njegovo praktičnost. Mimo niju

pa je pregledal načrte tudi podpredsednik avstrijskega aerokluba polkovnik Manns- bach, ki je, kakor je znano, skonstruiral prvi avstrijski vodljivi zrakoplov. Pri stratosferskem poletu bo prevzel Manns- bach vodstvo zrakoplova. Kdaj bo polet uresničen, pa je zaenkrat še veliko vpra- šanje, ker manjkajo potrebna finančna sredstva, ker bosta veljala balon in gon- dola nad 100.000 šilingov. Znanstveni in aeronavtski krogi pa so trdno prepričani, da se bo to vsoto vendarle dalo zbrati. Vsa sportna društva in ustanove so po- kazala veliko zanimanje za ta podvig, nad poletom pa je prevzel pokroviteljstvo predsednik avstrijskega aerokluba Ferdi- nand Kinsky.

Krematorij v Leningradu.

Za ureditev krematorija v Leningradu je bil določen bivši samostan Aleksandra Nevskega. Krematorij se bo pričel graditi prihodnje leto, dokončan pa bo leta 1935. Stroški so preračunjeni na 2 milijona rub- ljev.

Mali oglasi**Razno****POHIŠTVO**

lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Zalo- ga pohištva združenih mizar-jev. Vetrinjska ul. 22. nasproti tvrde V Weigl.

JOS TICHY IN DRUG. Konce, elektrotehnično po- djetje. Maribor. Slovenska ul. 16. tel. 27-56. proizvajajo elektroinstalacije stanovanj- skih hiš, vili, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, svetilk, elektroin- stalacijskega blaga po kon- kurencijah cenah

Pijle drevno
BRASIL-MATTE
1 vrečka Din. 5.
Z. ANDERLE.

OPOZORILO
Varujte se moljev, zato pro- dajajte obnošene obleke, čev- lje, godala, knjige, porcelan- starine itd. v Grajski starinar- ni. Trg svobode 1. Plačujte najboljše. 2572

MARTIN SAFRAN.

sobo-črkoslikar, pleskar in li- čar. Maribor. Slovenska ulica 16. prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 2925

PERNICE, PERJE.

puh blazine, najceneje pri F. NOVAK. Koroška 8. Ve- trinjska 7. 3388

VINOTOČ LOCHERT-BOJANC

Meljski hrib 19. zopet otvor- jen. 3355

KOŽUHOVINASTE

plašče moderniziram in pre- krojim v jope po najnovejših pariških in dunajskih krojih. Jamčim za strokovno in so- lidno delo ter točno postrež- bo. P. Semko, krznarski moj- ster, Gosposka ulica 37. 3360

VINOTOČ VAUPOTIČ

v Koških zopet odprt. Iz- boren traminec po 8 Din liter. 3377

POHIŠTVO

z vseni potrebščinami kupite najceneje samo pri F. Novak. Vetrinjska 7. Koroška 8. 3354

KREDCO ZA JEDILNICO. salonsko ogledalo in lep le- steneč, prodam. Naslov v upr. »Večernika«. 3373

GLASOVIR

na prodaj. Dravska ulica 13. 3333

MEHKA SPALNICA.

kompletna, dobro ohranjena snažna, prav poceni na pro- daj. Ob iarku 2. pritličje. 3386

POSESTVO.

nad 2 orala veliko, v bližnji okolici Maribora: hiša s 4 so- bami in pritlikinami ter sadni vrt z nad 200 sadnimi drevesi. vrtom in njivo, pod ugodnimi pogoji poceni na prodaj. Tudi za hranilne knjižice. Zemlja zelo rodovitna, redi se lahko krava, svinje itd. Vodovod. Vprašati v Krčevini-Vinarje 7 pri Mariboru. 3387

KNJIGA »HISTORIJA NASIH RATOVA«

s slikami, geografskimi kar- tami, z opisom vseh strahot vojne od leta 1912 do 1918. ceneno na prodaj. Naslov v upravo »Večernika«

BRANJARJA

na prometnem kraju takoj na prodaj. Naslov v upravi »Ve- černika«. 3392

4 JOHE ZEMLJIŠČA.

primerno za stavbeno parcelo s 140 sadnimi drevesi, trav- nik in polje na prodaj. Naslov v upravi. 3396

KUPIM STARE URE.

zlatu in srebru, zastavne li- ste itd. Izdelujem nezlomljiva stekla. Popravila izvršujem najceneje. Ignac Jan. Glavni trg. Maribor. 2823

KNJIGE

za 3 razred real. gimnazije kupim. Naslov v upravi. 3385

Posesi**PETSOBNO VILO**

blizu glavnega kolodvora, pro- da za 170.000 Din Posredova- lec. Maribor. Frančiškanska ulica 21. 3393

HIŠE, POSESTVA.

v okolici Maribora, za 16.000, 30.000, 35.000, 42.000 Din itd. prodaja Posredovalnica. Ma- ribor, Frančiškanska ulica 21 3394

Službo dobi

SPREJMEM PRAKTIKANTA za pisarniško službo. Oferte na upravo lista pod »Računo- vodja«. 3405

Stanovanje

IŠČEM TRISOBNO STANO- VANJE

s kabinetom ali 4 sobno stano- vanje, če mogoče s kopal- nico do 1. decembra 1933. Po- nudbe pod »Lep dom« na upravo lista. 3382

ODDAM STANOVANJE, dve sobi in kuhinjo. Dravska ulica 8. 3391

LEPO SOBO IN KUHINJO oddam s 15. septembrom. Tezno, Sp. Dobrova št. 169. 3404

Sobo odda

DVE GOSPODIČNI sprejem na stanovanje. — Zrinski trg 14. I. 3353

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom, na le- pem kraju poleg sodišča, ta- koj oddam. Wildenrainerjeva ulica 11. III. 3379

LEPO, SOLČNO SOBO oddam z vso oskrbo dvema dijakoma. Aleksandrova cesta 25. II. 3395

OPREMLJENO SOBO z dvema posteljama in pro- stim vhodom, lepo, oddam. Glavni trg 2, I., vrata 7. 3397

NA STANOVANJE in dobro domačo hrano spre- jem boljšega delavca. Ruš- ka cesta 29. I. 3401

OPREMLJENA SOBA, lepa, čista, se odda v najem. Maistrova ul. 18. I., desno. 3403

16.—24. SEPTEMBRA 1933

Razstava goveje živine pincgauerške in mariahoferske pasme

od 16. do 19. septembra

Razstava malih živali in ogled kožuhovine

od 21. do 24. septembra

Sejmske izkaznice se dobijo pri glavnem zastopstvu **Bančna poslovalnica Bezjak, Maribor,** Gosposka ulica 25

Dilaško stanovanje

DVA ALI TRI DIJAKE sprejem na stanovanje in hrano. Trubarjeva ulica 7. 3363

SPREJMEM DIJAKA na stanovanje s hrano ali brez. Soba s prostim vhodom. luč prosta. Lovec. Glavni trg 4. 3348

DIJAKINJO sprejem v vso oskrbo, na hrano in zračno, lepo stano- vanje. Aleksandrova cesta 74. I. 2224

DIJAKINJO sprejem kot sestanovalko k dijakini viš. realn. gimnazije. Krčevina, Strma ulica 3. pri Tomšičevem drevoredu. 3313

OPREMLJEN KABINET oddam, po želji s celo oskrbo, dijakini (inji) na lepem kraju, poleg sodišča. Wildenrainer- jeva ulica 11, III. 3380

DIJAKA SPREJMEM

v centru po nizki ceni. Naslov v upravi »Večernika«. 3389

DIJAKINJO

sprejem v dobro oskrbo h koleginji. Sodna ul. 14. I., vr. 6. 3366

DVA DIJAKA

vzajem na ceneno hrano in stanovanje. Naslov v upravi lista. 3371

DIJAKINJI

sprejem v vso oskrbo. Ma- ribor. Cvetlična ulica 21. I.

Pouk

LEGATOV ENOLETNI TR- GOVSKI TEČAJ. MARIBOR. Začetek dne 9. septembra. — Vpisovanje in program v Slo- venski ulici 7. 3369

KLAVIRSKI POUK po novi metodi daje konser- vatoristinja. Informacije v upravi lista. 3250

SOLOPETJE

poučuje Skvarča, Maistrova ulica 19, II. 3381

MESTNO NAČELSTVO V MARIBORU.

Št. 10.950/1843/33 in 12.282/2122/33.

Maribor, dne 1. septembra 1933.

Razglas o licitaciji.

Mestno načelstvo mariborsko razpisuje za popravilo carinskih skladišč v Mariboru

I. javno pismono ponudbeno licitacijo

ter za dobavo in montažo dvigala in črpalke za carinsko pošto v Mariboru

II. javno pismono ponudbeno licitacijo,

obe na dan 21. septembra 1933 ob 11. uri

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam, soba št. 3.

Ponudbe se naj glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote uradnega proračuna, ki znaša:

1. za popravilo carinskih skladišč Din 60.570,02
2. za dobavo in montažo dvigala Din 87.000,—
3. za dobavo in montažo črpalke Din 5.500,—

Za vsako izmed dobav je predložiti posebno ponudbo v posebni kuverti. Ponudbe je kolekovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah za- kona o taksah z dne 25. III. 1932, Službene Novine br. 70/XXIX z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglaš o licitaciji v »Službenih No- vinal« in na razglasni deski mestnega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko.

Za šolarie in dijake**KARO čevlje**

iz zdavstvenih razlogov samo z

USNJATIMI la podplati**TRAJNE KODRE**

izdelujem v svojem salonu z najnovejšim, svetovno paten- tiranim aparatom po sistemu, ki ima naslednje prednosti: 1. popolnoma varno grejenje z vročim zrakom. 2. Ozganje ali kvarjenje las izključeno. 3. Krasne naravne kodre. 4. Najboljša trajnost tudi pri sla- bilh lasih. 5. Kljub vetru in dežju izgledajo lasje negova- ni. Nadaljna pojasnila in po- svetovanje brezplačno in ra- devolje pri F. Schmirmaulu. Ruška cesta 2. 2930

Prodaj**MODERN LESTENEČ**

s tremi žarnicami poceni na prodaj. Naslov v upravi »Ve- černika«. 6008

IZRABITE IZREDNO PRI- LOŽNOST!

Na prodaj je krasno ohranje- na, temnorjava, masivna je- dilnica, ki ima tudi pisalno mizo z velikim foteljem, stoli tapcirani z usnjem. Naslov pove uprava lista. 6012

VOLČJA PSA.

čistokrvna, na prodaj. Cve- tlična ulica št. 21. 3405

Kupim**ZLATO,**

zlatnike in platin kupuje po najvišjih dnevnih cenah Ma- riborska afinerija zlata. Orož- nova ulica 8 2642

PLAČAM

Din 6.— do 7.— za kg avto- gumija. Justin Gustinčič, meh. del. Tattenbachova ulica 14.

POSJOJILNICA R. Z. Z O. P. MARIBOR. NARODNI DOM

Ustanovljena l. 1882.
Stanje hranilnih vlog 70 milijonov Din
Rezervni zakladi 8.800.000 Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje. — Rentni davek plačuje iz svojega.

Starši, predno kupite čevlje za vaše otroke, oglejte si našo izbiro.

Plata

45.-

49.-

49.-

79.-

Vrsta 3162-00
Za dijake, ki mora daleč v šolo peš, močne čevlje iz mastnega usnja z neraztrgljivim in nepremočljivim podplatom. Za dečo do 10 let Din 45.—, za dečo do 14 let Din 59.—.

Vrsta 3222-00
Za skavte in dijake udoben polčevlj z iz-
zikom iz duboksa, ki je najlepši okras za
dečo. Za dijake do 10 let Din 49.—, za dija-
ke do 14 let Din 69.—.

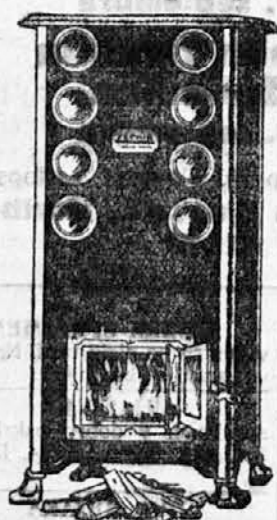
Vrsta 5662-00
Lahki čevlji z usnjenim podplatom iz naj-
nejšega boksa, fleksibel, na robu šivani. V
zalogi imamo črne in rumene. Din 49.— za
otroke do 6 let, za otroke do 10 let Din
69.—.

Vrsta 6262-00
Za dečke visoki čevlji iz duboksa z moč-
nim usnjenim podplatom za vsak štrpaci.
Za dijake do 10 let Din 79.—, za dijake
14 let Din 99.—.

VSİ TI ČEVLI SO IZDELANI Z JUGOSLOVENSKIMI ROKAMI V NAŠIH JUGOSLOVENSKIH TVORNICAH.

„ZEPHIR“ PEČI

edini ekonomični sistem čisto higijenskega
kurjenja z drvmi.

Nenadomestljive z ozirom na
**štedljivost,
udobnost,
higijeno,
snažnost.**

Proizvod:

„ZEPHIR“
tvornica peči d. d.
Subotica

Edino tovarniško zastopstvo

V Mariboru:

Pinter & Lenard

V Celju:

D. Rakusch

V Ljubljani:

Venceslav Breznik

Zahite vajte brezplačno prospekte!

Najstarejše, najsolidnejše podjetje

C. PICKEL

tovarna cementnih izdelkov, d. z o. z.

nudi po konkurenčnih cenah: betonske cevi, stop-
nice, raznovrstni umetni kamen za tlak, cement,
apno, kameninaste cevi, ploščice za oblaganja sten,
strešno lepenko, izolacijske plošče, asfalt itd. —
Le najboljše blago!

2934

Tovarna:

Maribor, Koroščeva ulica št. 39

Vrbanova ulica št. 60

Posteline odeje in pernice

v priznani dobri izdelavi in
kvaliteti najcenejše samo pri

A. STUHEC

izdelovanje posteljnih odej

3354

Maribor

Slovenska ulica 24

Za jesensko sezono

Vam priporočamo

čedne barhente za obleke

v najlepših vzorcih in vezavah

Volneno blago za obleke

v zadnjih modnih vezavah

Blago za kostume in plašče

izborne kvalitete

Svileno blago

v zadnjih modnih barvah

**Blago za podlage, najraznovrstnejše
modne okraske in ves krojaški pribor**

Tekstilana Büdefeldt

preje F. Michellitsch

Maribor, Gosposka ulica 14

OTVORITEV

nove tovarniške zaloge tvornice **nogavic
Baebler**. Priznana prvovrstna kvalitativna roba.
Detajlna prodaja. Največja izbira vsakovrstnih
nogavic po brezkonkurenčnih cenah.
Frančiškanska ulica 21/I.

3350

Solske

torbice, nahrbtnike, denarnice ročne tor-
bice itd. v veliki izbiri po nizkih cenah
priporoča

Ivan Kravos, Aleksandrova 13

Vinotoč Sturm

čez ulico

Počehova pri opekarni
otvorjen

Toči se prvovrstni sortirani
rulanec in silvanec. Odli-
kovana z najboljšo ocepjo
na Mariborskem tednu.

Oglašuite!

Knjigarna in papirnica

Tiskovne zadruga v Mariboru

Aleksandrova cesta 13

priporoča za šolsko sezijo vse šolske knjige in potrebščine za
vse vrste šol po zelo nizkih cenah. Javni in privatni usluž-
benci se lahko poslužujejo ugodnosti plačavanja v obrokih.

OTVORITVENO NAZNANILO!

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da otvorim
v soboto, dne 9. septembra 1933 p o d r u ž n i c o

gostilno „PRI DELAVSKI PEKARNI“

v Mariboru, Tržaška cesta 38

Skrbel bom za najboljšo kapljico, razna mrzla in topla
jedila, morske ribe ter vsako soboto in nedeljo na razaju
pečenega odojka, pečene in ocvrte piščance po najnižjih
cenah. Na razpolago tudi klubske sobe! Priporoča se

Josip Povodnik, gostilničar

Novi proizvod Dunajske konfekcije

Modni plašči za jesen in zimo -
Izdelujemo tudi po meri

Trgovski dom - J. Pregrad

Maribor, Aleksandrova cesta 25

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR

v lastni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice

Podružnica: CELJE

nasproti pošte, prej JUZNOSTAJERSKA HRANILNICA

Sprejema vloge na knjižice in tekoči
račun proti najugodnejšemu obreslovanju

**Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim
svojem premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno**